

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1136

24. SIJEČNJA 2025. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

**Problemi otkupa
sirovog mlijeka**

SADRŽAJ

6

Prosvjedi u Srbiji
Hrvati idealni neprijatelji

10

Završeni *Dani biskupa*
Ivana Antunovića
Jubileji u godini jubileja

12

Denis Avdagić, geopolitički analitičar
iz Zagreba
**Posljednji trenutak
da se pozabavimo
sa svojom budućnosti**

20

Obilazak kuće za
»malu maticu« u Šidu
**Smjernice
za daljnje korake**

30

Spomenička ostvarenja hrvatskih
kipara u Srbiji: Ivan Sabolić
Spomen-park Bubanj

34

Salesianine odgojne večeri
**Najvažniji posao
– odgoj čovjeka**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeva 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

vlč. Vinko Cvijin (predsjednik), vlč. Josip
Ivešić, Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Ne-
venka Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić,
Amalija Šimunović, Mirjana Trkulja

v. d. RAVNATELJICE:

Karolina Bašić

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Ivana Petrekanić Sič

(koordinatorka dopisne službe)

dr. sc. Jasminka Dulić

(novinarka, urednica političke rubrike)

Željka Vukov

(novinarka, urednica društvene rubrike)

• Davor Bašić Palković
• (novinar, urednik rubrike kultura)
• Ivan Ušumović
• (novinar, urednik sportske rubrike)
• Zvonko Sarić
• (novinar)
• Jelena Dulić Bako
• (novinarka)
• Suzana Darabašić
• (novinarka dopisništva Srijem)
• e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

LEKTOR:

• Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

• Thomas Šujić (tehnički urednik)
• Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

• Nada Sudarević

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO:

• Mirjana Trkulja
• (tajnice@hrvatskarijec.rs)
• (distribucija@hrvatskarijec.rs)

ADMINISTRACIJA:

• Branimir Kuntić

• TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

• TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

• E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

• WEB: www.hrvatskarijec.rs

• TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

• List je upisan u Registar javnih glasila

• Agencije za privredne registre Republike Srbije

• pod registarskim brojem: NV000315

• COBISS SR-ID 109442828

• CIP - Katalogizacija

• u publikaciji Biblioteka

• Matice srpske, Novi Sad

• 32+659.3(497.113=163.42)

Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju

Dobar, loš, Hrvat

Kako prosvjedi u Srbiji dobivaju na masovnosti i ustrajnosti prosvjednika tako se iz pričuve vadi sve naoružanje kako bi se protivnici »gađali« što ubojitijim oružjem. A čini se da je netko procijenio da je jedno od (naj)ubojitijih priljepiti nekome etiketu da je ustaša, suradnik hrvatske službe, koja je ovdje pustila svoje pipke, državljanin Hrvatske. Da recepte za blokade fakulteta skidaju iz hrvatske blokadne kuharice, nepotpisane knjižice studenata Filozofskog fakulteta iz Zagreba koja je nastala na osnovu studentskih iskustava tijekom blokade fakulteta prije 15 godina kada su studenti (hm, po čijem nalogu izvana?) tražili besplatno studiranje. Išlo se čak toliko daleko da su hrvatske putovnice (potpisane ćirilicom), koje bi, jel'te, trebale biti zaštićeni osobni dokumenti, završavale u javnosti, da su onima koji štrče u prosvjedima »navlačene« uniforme HOS-a, da su označavani kao propagatori ideje velike Hrvatske... Rame uz rame s domaćin izdajnicima su i književnici, studenti, novinari iz Hrvatske, koji su tijekom prosvjeda u Srbiji bili u kontaktu sa studentima. A sve kako bi se narod osvijestio da iza masovnih izlazaka na ulice i trgove ne stoji nezadovoljstvo studenata, đaka, prosvjetara već vanjski neprijatelj, koji, kako su nas, sjećate se vi stariji, učili prije 40 i više godina nikada ne spava.

Možda mi je promaklo, jesu li na objavu osobnih podataka, preslika hrvatskih putovnica, objave identiteta studenata iz Hrvatske reagirali oni kojima je posao zaštita podataka o ličnostima?

A posljedice? Pa koga briga. Koga briga kako će se etiketirani studenti i profesori nositi s tim, koga briga za studente iz Hrvatske kojima se jedan posjet kolegama pretvorio u noćnu moru i koji će drugi puta dobro promisliti o svom dolasku i na koncu koga briga za ovdašnje Hrvate, kojima će sutra netko na ulici sasuti sve ono što je čuo na televiziji i čitao u tabloidima, kojima se bespogovorno vjeruje.

Od toga, pa do poruka »ustašico okani se srpskih filmova i naše srpske zemlje. Marš u Hrvatsku« tanka je linija.

Z. V.

Objavljena lista 18 kandidata za članove Savjeta REM-a

Faza kandidiranja za nove članove Savjeta Regulatornog tijela za elektroničke medije (REM) završena je, nakon čega je Odbor za kulturu i informiranje, u skladu sa zakonskom obavezom, na internetskoj prezentaciji Narodne skupštine objavio konačan prijedlog svih 18 kandidata za Savjet REM-a.

Kako se navodi u priopćenju Odbora za kulturu i informiranje, u Narodnoj skupštini su u skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima održani sastanci sedam grupacija ovlaštenih predlagača radi utvrđivanja konačnih prijedloga po dva kandidata za članove novog Savjeta Regulatornog tijela za elektroničke medije.

Na prvom sastanku, koji su održali predstavnici pučkog pravobranitelja, povjerenika za zaštitu ravnopravnosti i povjerenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, kao prve grupacije ovlaštenih predlagača, dogovorom su utvrđena dva kandidata: **Saša Mirković** i **Stevica Smederevac**.

Na drugom sastanku, koji su održali predstavnici crkava i verskih zajednica, dogovorom su utvrđeni kandidati **Sanja Anđelković** i **Mevljud Dudić**.

Na trećem sastanku, koji su održali predstavnici udruga izdavača elektroničkih medija, dogovorom su utvrđeni kandidati **Tanja Vojvodić-Mitrović** i **Jovana Vitez**. Na četvrtom sastanku, koji su održali predstavnici udruga novinara, glasanjem su utvrđeni kandidati: **Dejan Vuk Stanković** i **Petar Kočić**.

Na sastanku koji su održali predstavnici akreditiranih sveučilišta, glasanjem su utvrđeni kandidati **Milorad Vučkasinović** i **Zoran Jevtović**.

Na sastanku predstavnika udruga filmskih, scenskih i dramskih umjetnika i udruga skladatelja utvrđeni su kandidati **Željko Hubač** i **Leontina Pat**.

Na sastanku predstavnika udruga čiji su ciljevi zaštita djece, glasanjem su utvrđeni kandidati **Dušan Aleksić** i **Aleksandra Krstić**.

Ranije je poznato da su iz udruga čije je područje djelovanja sloboda izražavanja, predloženi **Dubravka Valić Nedeljković** i **Rodoljub Šabić**, dok su nacionalna vijeća nacionalnih manjina kandidirala **Istvána Bodzsónija** i **Muhedina Fijuljanina**.

Dinarske obveznice

Država prvi put u 2025. emitira dinarsku obveznicu i stručnjaci očekuju da će »planuti«, piše *Biznis.rs*. Posljednji put je država testirala tržište dinarskom obveznicom u veljači prošle godine kada je rasprodala posljednje hartije iz ukupno 150 milijardi dinara vrijedne emisije osmogodišnjih dinarskih EXPO obveznica iz listopada 2023. godine.

Na toj emisiji postignuta je stopa prinosa od 6,12 posto uz godišnju kuponsku stopu od sedam posto, dok sada država nudi emisiju ukupne vrijednosti 120 milijardi dinara s kuponskom stopom od 5,25 posto i ročnošću od deset i pol godina. Stručnjaci koji su govorili za *Biznis.rs* očekuju da će investitori pokazati veliki interes i da će se hartije rasprodati, ali i upozoravaju da ne treba zaboraviti da svaka emisija znači i povećanje javnog duga.

»Vjerujem da veliki investitori – kojima je u suštini namijenjena današnja emisija – neće propustiti priliku kupiti ove obveznice i da će one »planuti«, rekao je za *Biznis.rs* dekan Beogradske bankarske akademije **Zoran Grubišić**.

Prema njegovim riječima, u korist kupaca ove državne hartije »igra« globalni trend spuštanja kamatnih stopa.

»Budući da se radi o obveznicama s ročnošću od deset i pol godina i kuponskom stopom, njima će skočiti tržišna vrijednost u trenutku kada kamate budu niže. Onda će ih investitori prodavati, pošto su naplatili nekoliko kupona«, objasnio je Grubišić.

Da će emisija biti uspješna, imajući u vidu atraktivnu kuponsku stopu, procjenjuje i profesor Poslovnog fakulteta Sveučilišta Singidunum **Nikola Stakić**.

»Također, na osnovu posljednjih podataka sekundarnog tržišta pretpostavka je da će se doći do premijske cijene jer će stopa prinosa te ročnosti najvjerojatnije biti niža od kuponske stope. Ukoliko tražnja višestruko premaši ponudu, može doći i do korekcije

uvjeta emisije, u smislu snižavanja kuponske stope koja je, po prirodi, fiksna obligacija dužnika«, rekao je Stakić za *Biznis.rs*.

Smatra, međutim, da zabrinjava činjenica da se veliki postotak duga u dinarima po svojoj ročnoj strukturi usmjerava na dalji kraj krive prinosa, stvaraju veći pritisak na nivo javnog duga, naročito od 2030. godine.

Vojnić: Potpora hrvatskih županija ključna za opstanak Hrvata u Srbiji

Predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić** istaknula je tijekom službenog posjeta Dubrovačko-neretvanskoj županiji značaj podrške Hrvatske zajednice županija za opstanak Hrvata u Srbiji.

»Naša zajednica izuzetno je velika, izuzetno živa, ali medijski nevidljiva i to što je Hrvatska zajednica županija započela prošle godine sustavno potporu Hrvatskom nacionalnom vijeću velika je podrška i zamah našoj zajednici. Hrvatska zajednica županija je s time što je sakupila jednu svotu novca poduprla krovnu zajednicu Hrvata u

Srbiji s istom sumom koliko Srbija izdvaja za naš rad«, izjavila je Vojnić, koja je Dubrovačko-neretvansku županiju posjetila u ponedjeljak, 20. siječnja.

Ona je dodala da Srbija izdvaja za njihov rad 180.000 eura sa sve tri razine, koliko je Zajednica županija izdvojila i zahvaljujući čemu mogu nesmetano raditi.

»Moramo reći da toliku svotu izdvaja Grad Zagreb za srpsku zajednicu u Hrvatskoj. Dakle, bez podrške Hrvatske naš opstanak bio bi upitan. Osim financijske podrške, koja je preduvjet i bez koje ne možemo, važna nam je i politička i moralna podrška. To što nas je Vlada uzela u Sabor puno nam je pomoglo, gledaju nas na drugačiji način i u Srbiji. Osim ove financijske potpore u kojoj su se županije udružile, jako nam je važno što imamo kontinuirane posjete«, poručila je Vojnić.

Župan **Nikola Dobroslavić** podsjetio je da je njegova županija za tu svrhu izdvojila 15.000 eura te naglasio važnost kontinuirane suradnje:

»U razgovorima smo konstatali da je vrlo težak položaj Hrvata u Srbiji. Vlada Hrvatske doista pomaže Hrvatima u Vojvodini, pa i naša županija i vjerujemo da je to put da Hrvati opstanu u Srbiji i da razvijaju svoje obrazovne i kulturne institucije, da opstanu na tim prostorima, jer su tamo oduvijek živjeli, tako treba biti i ubuduće«, rekao je župan Dubrovačko-neretvanske županije.

H. R.

Potpota Krapinsko-zagorske županije i u 2025. godini

Župan Krapinsko-zagorske županije **Željko Kolar** bio je inicijator financijske potpore hrvatskoj zajednici u Srbiji od strane većine županija Hrvatske u 2024. godini. Delegacija HNV-a, na čelu s predsjednicom **Jasnom Vojnić**, simbolično mu je zahvalila slikom grba Krapinsko-zagorske županije u tehnici slame. Tom prigodom potpisani su ugovori za potporu u novoj tekućoj godini, kao i ponovna potpora u vidu stipendija za studente hrvatske nacionalnosti u Srbiji.

H. R.

Hrvati idealni neprijatelji

Od početka studentskih prosvjeda u Srbiji u izjavama pojedinih političara i objavama tabloida u vezi s organiziranjem prosvjeda dovode se hrvatski državljani, pa i oni srpske nacionalnosti, hrvatska tajna služba, a pojedinci koji se ističu u prosvjedima etiketiraju se kao pripadnici hrvatskih ekstremističkih organizacija.

Posljednje u nizu su objava gradonačelnika Kraljeva u kojoj se studenti s prosvjeda označavaju kao ustaše, te objavljivanje osobnih podataka hrvatskog novinara koji je na zadatku bio u Srbiji. Prije toga grupa hrvatskih studenata koja je posjetila svoje kolege u Beogradu prozvana je da organizira prosvjede u Srbiji, a hrvatske putovnice dva beogradska studenta objavljenje su u medijima.

Targetiranje studenata i novinara

Na objavu gradonačelnika Kraljeva **Predraga Terzića** u kojoj troje studenata prosvjednike označava kao ustaše reagirao je DSHV koji sa žaljenjem konstatira da je na društvenim mrežama i dalje zastupljeno nedopustivo korištenje antihrvatskih sadržaja u obračunima s političkim neistomišljenicima i suparnicima, a dodatno je zabrinjavajuće što to čine predstavnici lokalnih samouprava.

»Jer, osoba koja je gradonačelnik velikog grada u Srbiji ne bi smjela, uvjereni smo, širiti potpuno lažne informacije i ocjene koje u iznimno negativni kontekst s antihrvatskim sadržajima stavljaju ne samo pojedine osobe nego i susjednu državu, Republiku Hrvatsku«, navodi DSHV.

Kako se dodaje, korištenje uvriježenih simbola fašističke Nezavisne Države Hrvatske u Srbiji kako bi se postigli politički ciljevi, i to od strane javnog dužnosnika stranke na vlasti, unosi veliki nemir i među građane Srbije hrvatske nacionalnosti, koji se sekundarno i posredno na ovaj način targetiraju, ponižavaju i zastrašuju.

»Takvi postupci unutar naše zajednice stvaraju ogroman pritisak, rezignaciju i neizbježno podsjećanje na vrijeme od 1991. do 1995. godine, kada je javno korištenje svega što ima veze s ustaštvom bilo u funkciji zastrašivanja Hrvata ovdje, što je rezultiralo progonom velikog dijela našeg življa iz Srbije, nasiljem svake vrste te ubojstvima. Čvrsto vjerujemo da je to mračno razdoblje daleko iza nas, no ne želimo se na ovakav način podsjećati«, navodi se.

DSHV od gradonačelnika Kraljeva očekuje da povuče izrečene kvalifikacije koje targetiraju hrvatski narod.

»Budući da je ovdje izrečena i neprihvatljiva kvalifikacija spram Republike Hrvatske, ona nas zbija dodatno

čudi, jer smo samo prije nekoliko dana od najviših predstavnika srbijanskih vlasti čuli sasvim suprotne ocjene, koje računaju na perspektive razvoja političkih odnosa i suradnje između Republike Srbije i Republike Hrvatske. Ovako javno djelovanje takve perspektive snažno dovodi u pitanje, te stoga mislimo da izneseni stav treba biti javno osuđen kao nedopustiv te čim prije povučen«, zaključuje se u priopćenju DSHV-a.

Nekoliko dana poslije ove objave lider Srpske radikalne stranke **Vojislav Šešelj** pokazao je u tv emisiji dokumente nekoliko hrvatskih državljana, uključujući osobnu iskaznicu hrvatskog novinara **Mateja Devčića**, za koga je naveo i u kom beogradskom hotelu je odsjeo. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske i Hrvatsko novinarsko društvo osudili su objavljivanje osobnih dokumenata hrvatskih državljana u emisiji jedne televizije, dok je Agencija za zaštitu osobnih podataka zatražila hitnu reakciju srpskog nadzornog tijela.

»Naše veleposlanstvo u Beogradu je u stalnoj komunikaciji s vlastima Srbije da bi se zaustavila ova nedopustiva praksa svojevrsnog 'crtanja meta na čelo' hrvatskim državljanima«, rekli su agenciji *Hina* u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova.

Hrvatsko novinarsko društvo priopćilo je da najoštrije osuđuje »najnovije opasne manipulacije srbijanskih vlasti, na čelu s **Aleksandrom Vučićem**, koje zbog velikih studentskih prosvjeda u Srbiji histerično traže vanjske neprijatelje ne bi li ih optužile za poticanje studentskog bunta«, čija je najnovija žrtva novinar Matej Devčić.

Udruženje dodaje da će, zbog pokušaja zastrašivanja hrvatskog državljanina koji je poslom boravio u Srbiji, tražiti reakciju predsjednika i premijera Hrvatske **Zorana Milanovića** i **Andreja Plenkovića**, kao i ministra vanjskih poslova **Gordana Grlića Radmana** i ministrice kulture i medija **Nine Obuljen Koržinek**.

»Tražimo jasnu i nedvosmisleni osudu ovakvog hušakčkog čina, koji je teško mogao proći bez znanja srpskih vlasti i službi. Što ako se u budućnosti zbog panične histerije vlasti u Beogradu hrvatskim državljanima dogodi nešto još gore«, upitalo je strukovno udruženje.

Udruženje je najavilo da će prosvjedno pismo uručiti i Veleposlanstvu Republike Srbije u Hrvatskoj i da će o slučaju obavijestiti Europsku federaciju novinara i Europsku komisiju.

Facebook vrijeđanje Branke Bešević Gajić

Filmska i televizijska redateljica **Branka Bešević Gajić** iz Beograda jedna je od potpisnica podrške studentima beogradskog Fakulteta dramskih umetnosti u blokadi te visokoškolske ustanove. U pitanju je priopćenje koje je potpisalo više stotina bivših studenata FDU-a. Mediji su objavili tu vijest 2. prosinca, a istoga dana, kako kaže, primila je preko Facebook messenger poruku s njoj nepoznatog profila **Dragana Dragana** u kojoj se vrijeđa na etničkoj osnovi uz poruku da ode iz Srbije.

»Ustašice, okani se srpskih filmova i naše srpske zemlje. Marš u Hrvatsku. Imamo mnogo bolje reditelje, idi u tvoju domovinu koju voliš više od svega. Marš iz Srbije!!!!«, navodi se u poruci.

Bešević Gajić sumnja da se radi o »botu« vladajućih struktura budući da su s istog, vjerojatno lažnog Facebook profila, poslale uznemirujuće poruke i pojedinim

njezinim kolegama koji su također potpisali priopćenje podrške studentima FDU-a. Redateljica kaže kako se o ovom slučaju konzultirala s djelatnicima MUP-a s kojima je sudjelovala na jednoj tribini te da su je oni uputili na Tužilaštvo za borbu protiv visokotehnološkog kriminala. Kako kaže, slučaj ipak nije prijavila.

Po njezinim riječima, i ranije je na Facebooku bila vrijeđana zbog svojega hrvatstva.

»Godine 2022. vrijeđana sam na nacionalnoj osnovi u komentarima zbog profilne fotografije na kojoj stojim pokraj spomenika bana Jelačića u Zagrebu uz citat stihova iz pjesme *Zemlja dide mog Meri Cetinić*. Moj odgovor na te prozivke prenio je tada portal televizije *Hype*. Ukoliko se ovakve poruke nastave, vjerojatno da ću biti prisiljena da se više posvetim prijavi«, kaže ona.

Branka Bešević Gajić nagrađivana je filmska i televizijska redateljica, kreativna producentica i scenaristica. Rođena je u Pančevu, a živi u Beogradu. Od 2010. snimila je jedanaest filmskih ostvarenja (igrani, dokumentarni, dokumentarno-igrani, animirani film). Članica je žirija na festivalima u Srbiji, Hrvatskoj i BiH. Od 2023. izašla je Smotre hrvatskog filma u Beogradu.

H. R.

Upozorenja s državnog vrha, studenti pozivaju na generalni štrajk

Prosvjedi se nastavljaju, dijaloga nema

»Medeni mjesec je prošao«, poručila predsjednica parlamenta Brnabić. »Molim vas, ne tjerajte nas da pokazujemo da smo država«, poručio predsjednik Vučić. Rektor beogradskog sveučilišta Vladan Đokić preporučio na sjednici Odbora za prosvjetu da se inicira neka forma dijaloga, koja bi vodila k ispunjenju zahtjeva studenata. »Ispunite zahtjeve studenata i odmah će sve biti gotovo«, rekao oporbeni zastupnik Peđa Mitrović na sjednici Odbora

Kako će se razriješiti aktualna situacija u Srbiji u kojoj već više od dva mjeseca traju blokade fakulteta i prosvjedi s blokiranjem prometnica pitanje je koje se sve češće postavlja. Hoće li razrješenje doći u vidu državne represije ili će se uspostaviti dijalog između onih koji smatraju da zahtjevi nisu ispunjeni i onih koji smatraju da su svi zahtjevi ispunjeni? Pitanje je na koje za sada nema odgovora. Ipak, sudeći prema sjednici Odbora za prosvjetu, koja je održana 22. siječnja i na kojoj je jedina točka dnevnog reda bila blokada sveučilišta i zaštita prava studenata, dijaloga nema.

Odbor za prosvjetu usvojio zaključak

Na sjednici, koju je inicirala ali i vodila predsjednica Narodne skupštine **Ana Brnabić**, iako joj je predsjedavao predsjednik Odbora prof. dr. **Marko Atlagić**, prisustvovali su članovi i zamjenici članova Odbora **Vesna Đurišić**, **Biljana Jakovljević**, **Ana Miljanić**, **Marinika Tepić**, prof. dr. **Đorđe Pavićević**, **Stojan Radenović**, **Željko Rebrača**, prof. dr. **Mirka Lukić Šarkanović**, **Života Starčević**, **Slađana Šušnjar**, kao i zastupnici **Ana Jakovljević**, **Aleksandar Jovanović** i prof. dr. **Slobodan Cvejić**. Sjednici su prisustvovali i rektori, dekan i predstavnici studentskih parlamenata koji su se odazvali pozivu ovog skupštinskog Odbora, a prema navodima oporbe studentima koji su u blokadi, a koji su željeli prisustvovati sjednici to nije bilo dozvoljeno.

Osim što je vodila dvoipolsatnu sjednicu, predsjednica Skupštine imala je i glavnu riječ čemu su se pojedini članovi Odbora iz oporbe protivili, a na kraju burne i žučne rasprave ponudila je unaprijed pripremljen zaključak, na što su članovi iz oporbenih redova napustili sjednicu a zaključak je izglasan s deset glasova.

U zaključku se, među ostalim, navodi kako je na sjednici »ustanovljeno da je akademska godina ugrožena za

preko 200.000 studenata javnih visokoškolskih ustanova, na kojima su u ovom trenutku blokade«, i kako je Narodna skupština »shodno svojoj kontrolnoj ulozi, ali kao i predstavnička institucija građana, pokrenula ovo pitanje koje se tiče više stotina tisuća obitelji u Srbiji«.

»Uvažavajući u potpunosti prava na izražavanje mišljenja i na prosvjed, utvrđeno je da je neophodno poštovati prava studenata na neometani nastavak studija. Izražavamo zabrinutost i očekujemo dodatne napore,

Studenti pozvali na generalni štrajk

Studenti u blokadi pozvali su građane Srbije na **totalnu obustavu svih aktivnosti u petak, 24. siječnja**. »Ne idemo na posao, ne idemo na predavanja, ne obavljamo svakodnevne obveze. Uzmimo slobodu u svoje ruke! Vaše sudjelovanje čini razliku«, navodi se u objavi studenata na Instagramu. Studenti su precizirali da se pod terminom »generalni štrajk« podrazumijeva opća građanska neposlušnost.

kako rukovodstva visokoškolskih ustanova, tako i Ministarstva prosvjete, s ciljem da se obrati pažnja na status proračunskih studenata kojih je 102.413; studenata koji borave u studentskom domu; koji imaju studentski kredit, ali i 108.330 samofinancirajućih studenata koji su platili svoje studije. Neophodno je sagledati na koji način će biti nadoknađeni svi oblici nastave i ispitni rokovi, kako bi bile ispunjene obveze visokoškolskih ustanova, za koje su samofinancirajući studenti platili školarine, a prora-

čunskim studentima država platila školarine«, navodi se među ostalim u zaključku.

Također se navodi kako će »u cilju pružanja potpore obiteljima, Narodna skupština otvoriti kontakt centar kome se studenti i njihove obitelji mogu obratiti u vezi sa svim pitanjima i nedoumicama koje imaju u cilju ostvarenja svojih studentskih prava«.

Kaotična situacija u školama

Uoči početka drugog polugodišta srednjoškolci i studenti organizirali su skupove podrške prosvjetnim radnicima u više gradova u Srbiji, pozivajući ih na obustavu nastave. U više gradova u Srbiji u ponedjeljak, 20. siječnja, održani su prosvjedi prosvjetnih radnika, koje podržavaju i studenti i pojedini roditelji. Obustava rada nastavila se u znak podrške studentima i zbog nezadovoljstva odlukom reprezentativnih sindikata da postignu dogovor s Vladom o povećanju plaća. Dio škola neće raditi barem do 24. siječnja, usprkos dolascima prosvjetne inspekcije. Međutim, koliki je to broj škola nije jasno jer se iznose različiti podaci. Ministarstvo prosvjete tvrdi da se nastava drži u 96 posto škola dok same škole, ali i pojedini sindikati, navode da nastave nije bilo u više od polovice škola pa sve do toga da u pojedinim gradovima sve škole obustavljaju rad. Predsjednik Nezavisnog sindikata prosvjetnih radnika Srbije (NSPRS) **Dušan Kokot**, koji je i pozvao na obustavu rada, rekao je da je situacija u školama kaotična i mijenja se iz sata u sat. Postoje škole koje su obustavile rad, ali i one koje drže skraćene sate na 30 minuta. Prosvjetnim radnicima koji ne drže nastavu stiglo je i upozorenje od predsjednika Srbije Aleksandra Vučića, koji je iz Davosa poručio da će »biti poduzete mjere«.

U Srbiji ima oko 500.000 osnovaca i oko 240.000 srednjoškolaca u 1.773 osnovnih i srednjih škola.

Tri prijetnje

Brnabić je iznijela podatke da u ovom trenutku u Srbiji ima 268.000 studenata, od kojih 230.743 studira na državnim fakultetima, te da od tog broja 102.413 studira na proračunu države. Rekla je kako Srbiji nastavkom blokade sveučilišta prijetje tri »eminentne prijetnje«, od kojih je prva da preko 100.000 studenata ostane bez prava proračunskog financiranja države, od kojih će 17.000 iz-

gubiti pravo na studentski dom, što će dovesti do toga da neke obitelji neće moći svojoj djeci pružiti visoko obrazovanje. Kao drugu prijetnju predsjednica Narodne skupštine navela je da samofinancirajući studenti i njihove obitelji budu podvrgnute dodatnim troškovima i dugovima, »zbog blokada koje su uveli 'neki plenumi'«. Treća prijetnja je prema Brnabić financijska blokada fakulteta, koja bi mogla biti prouzrokovana zahtjevom povrata novca studenata koji se samofinanciraju, jer je dovoljno da samo 100 samofinancirajućih studenata podnese prijavu. »To znači ključ u bravu za državne fakultete i sveučilišta«, poručila je Brnabić. Također je nekoliko puta Brnabić istakla kako je »medeni mjesec« prošao jer »dolazi trenutak da se prekinu šanse da se ispravi ovo«.

Prethodno je predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić** na TV *Happy* poručio:

»Uskoro će referendum ili izbori, što god. Tada olovkom mijenjajte vlast u Srbiji, i to je jedini način kako će se vlast u Srbiji mijenjati, nikako drugačije. I molim sve da ne pomisle kako bilo kakvim nasiljem, zaustavljanjem života u Srbiji mogu promijeniti stvari u ovoj zemlji. Molim vas, ne tjerajte nas da pokazujemo da smo država. Ponoviti ću: molim vas ne tjerajte nas da pokazujemo da smo država«.

Uspostaviti dijalog i ispuniti zahtjeve

Rektor Beogradskog sveučilišta prof. dr. sc. **Vladan Đokić** podsjetio je da velika većina profesora, suradnika i istraživača podržava studente u prosvjedima jer su njihovi zahtjevi opravdani, te je poručio da su fakulteti pripremili dodatne programe nastave kako bi se akademska godina završila.

»Fakulteti su već pripremili programe za realizaciju nastave, ako treba raditi će se i vikendima i preko ljeta«, rekao je rektor Đokić.

Istaknuo je da je studentski bunt rezultat njihove samosvjesne predstave o stanju u društvu, jer su svjesni da postoje pojave koje nisu ni zakonite ni moralne. On je ukazao i da se studenti ograđuju od politike i iznose svoje stavove »kao samosvjesni građani koji su budućnost ove zemlje«. Preporučio je da se inicira neka forma dijaloga koja bi vodila k ispunjenju zahtjeva studenata.

Brnabićeva je na to odgovorila da je i Parlament spreman angažirati se i biti medijator u razgovorima o ispunjenosti zahtjeva koji su razlog za blokade fakulteta. Članovi odbora iz redova oporbe poručili su da »sve ovisi od vlasti«. Zastupnik Stranke slobode i pravde **Peda Mitrović** rekao je da treba institucije pustiti da rade svoj posao, da ispune zahtjeve studenata i da će odmah sve biti gotovo. Istakao je da je problem u tome što vlast ne želi ispuniti zahtjeve i što tri mjeseca krije odgovorne za tragediju u Novom Sadu, a prof. dr. Đorđe Pavićević pozvao je vlast da ne plaši i zastrašuje ljude, dodajući da to neće imati efekat kakav žele.

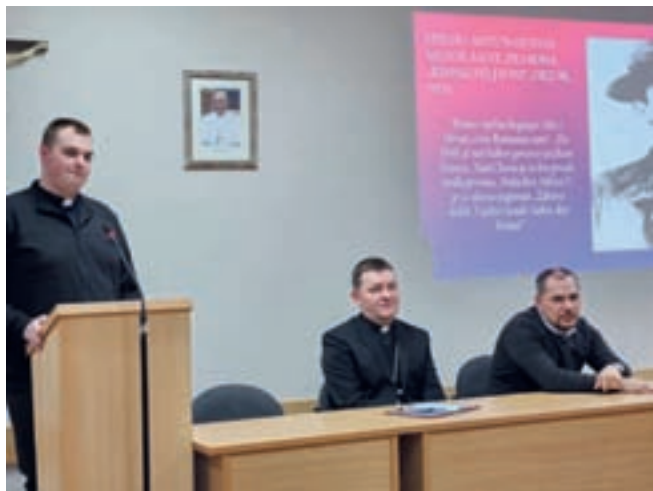
J. D.

Završeni *Dani biskupa Ivana Antunovića*

Jubileji u godini jubileja

Teritorij na kom se mi nalazimo nije pripadao Tomislavovom kraljevstvu, ali bački Hrvati u prošlosti, u povijesnim spisima najviše nazivani Dalmatincima, sigurno vuku korijene iz onih krajeva u kojim je prije 1100 godina vladao hrvatski kralj Tomislav», podsjetio je vlč. Josip Štefković

Katoličko društvo *Ivan Antunović* u okviru manifestacije *Dani biskupa Ivana Antunovića* organiziralo je više događanja, a 16. siječnja održan je XXXIII. *Razgovor* i time su *Dani* završeni. Tema ovogodišnjeg *Razgovora*, koja je okupila lijep broj posjetitelja bila je »1100. obljetnica Splitskih crkvenih sabora i početaka Hrvatskoga Kraljevstva«. Predavači na ovu temu, prošlosti i sadašnjosti, bili su profesor crkvene povijesti, engleskog jezika i književnosti prof. dr. sc. **Ivan Zubac** i biskup Zrenjaninske biskupije mons. mr. sc. **Mirko Štefković**.

1100 godina Hrvatskog Kraljevstva

U uvodnom dijelu predsjednik KD-a *Ivan Antunović*, vlč. **Josip Štefković** pozdravivši okupljene naveo je kako je ovo jubilej na koji se hrvatski narod s ponosom prisjeća, pa, kako je rekao i mi, bački Hrvati želimo se priključiti obilježavanju.

»Naš ovogodišnji *Razgovor* doprinos je tome. Događaji su to koji svjedoče kako su bolja organiziranost i uređenost temelji prosperiteta jednog naroda, Crkve i društva u cjelini. Papa **Ivan X.** i njegov nasljednik **Lav VI.**, kao i hrvatski kralj **Tomislav**, i ninski i dalmatinski biskupi, pokazuju lijep primjer dobre volje uvažavanja različitih mišljenja i težnje da se drugi shvati i razumije, a sve u interesu općega dobra i na zadovoljstvo svih. Teritorij na

kom se mi nalazimo nije pripadao Tomislavovom kraljevstvu, ali bački Hrvati u prošlosti, u povijesnim spisima najviše nazivani Dalmatincima, sigurno vuku korijene iz onih krajeva u kojim je prije 1100 godina vladao hrvatski kralj Tomislav«, podsjetio je vlč. Josip Štefković.

Moderator večeri bio je vlč. **Tomislav Vojnić Mijatov**, koji je predstavio predavače i vodio diskusiju koja je uslijedila nakon predavanja.

Prvo predavanje imao je gost, prof. dr. sc. Ivan Zubac koji je na zanimljiv način, uz video prezentaciju, prikazao povijesne veze hrvatskog naroda i Svete stolice, kako one iz najranije prošlosti, tako i one iz novije, s posebnim naglaskom na temom određeno razdoblje X. stoljeća, papu Ivana X. i hrvatskog kralja Tomislava.

»Točno prije 100 godina slavila se tisućita obljetnica Hrvatskog Kraljevstva u tadašnjoj Kraljevini Jugoslaviji i ona je bila najveći putokaz ponovne reintegracije hrvatskog identiteta tadašnjim teškim društvenim okolnostima i određenim prijemima koji su bili i u tadašnjoj državi. Tisuću i stota obljetnica, pred kojom se nalazimo, je u biti obnova naših krsnih zavjeta, možemo to tako reći, jer su biskupi to tako napravili kao jedan dio pripreme za 1400 godina obljetnice pokrštenja Hrvata, koja će se, odnosno trebala bi se slaviti 2041. godine. Hrvatski identitet je jednostavno nezamisliv bez vezanosti s rimskom Crkvom. Tako, sve ono što je smišljeno, i posveta Srcu Isusovu, hodočašće u Rim, *Vjeronaučna olimpijada*... Sva ta obilježavanja, te velike baštine, trebaju se obilježiti i na ovim, uvjetno rečeno, rubnim područjima Crkve u Hrvata ili hrvatskog etničkog prostora. Ne treba se bojati i treba uvijek biti svjestan konteksta u kojem se određena, lokalna crkva nalazi«, kaže Zubac i pojašnjava kako je uz pomoć vjere sačuvan i identitet, ali kako je rekao, to nije samo hrvatski specifikum, nego i kod mnogih naroda u Europi.

»Sada da krenemo od toga tko je prvotno bio pravoslavac, a tko katolik, mnogi bismo se iznenadili, ali hrvatski identitet nije sačuvan uz pomoć Crkve ili uz Crkvu samo u Vojvodini, nego po cijelom svijetu. I u Hercegovini, Bosni, a da ne spominjemo cijelu hrvatsku dijasporu, od Amerike, Njemačke, Australije, Čilea... To je opće hrvatska stvar kroz vjekove«, rekao je Zubac.

Izraz radosne zahvalnosti

Drugo predavanje održao je zrenjaninski biskup mons. Štefković, kojemu je uža specijalnost fundamentalna teologija Katoličke Crkve. On je prošlost povezao sa sadašnjosti na temelju pastirskoga pisma biskupa Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, objavljenog u prosincu 2024. godine povodom različitih jubileja koji se obilježavaju ove 2025. godine.

»Ove godine imamo nekoliko važnih jubileja, počevši od ove Jubilejske 2025. godine koju već slavimo, a svakako su već više puta spomenuti Splitski crkveni sabori i 1100 godina Hrvatskog Kraljevstva. Zašto se slavi jubilej? Jubilej ponajprije upućuje na radost, slavlje, prizivajući i posadašnjajući spomen na važne događaje iz prošlosti. U svetopisamskom smislu, jubilejska godina, jeste sveta oprosna godina. U Crkvi je slavlje jubileja izraz radosne zahvalnosti Bogu za njegove darove, ali i vrijeme obraćenja, pomirenja i pokore, te uzimanje odgovornosti poslanja u suradnji s Bogom, za svijet u kojem živimo da ga učinimo što skladnijim s Božjim stvarateljskim naumom. Da On bude mjesto mira, pravednosti, istinskoga zajedništva u ljubavi«, kazao je mons. Štefković.

Kako je rekao, pismo, koje su uputili biskupi ima tri poglavlja: *Prošlost – Baština koja poučava i ohrabruje, Sadašnjost – izazov koji potiče i Budućnost – ljepota koja privlači i oduševljava.*

»Slavljenjem ove godine svjedočimo Božjem spasijskom zahvatu u povijesti, i to ne samo u neakvim važnim izvanjskim događajima, nego ponajprije vlastitim obraćenjem i svjedočanstvom. Kroz svoju povijest, Crkva je jasno rasla i napredovala u razumijevanju vjere. Ove godine se također spominjemo, i to navode biskupi, obljetnice nicejskoga sabora koji je održan prije 1700 godina. Evo, 1700 godina mi kršćani ispovijedamo svoju vjeru da je Isus istobitan s Ocem, a ujedno se spominjemo i 60. obljetnice Drugog Vatikanskog koncila, posljednjeg u nizu ekumenskih koncila. Ovaj, 21. koncil je

u mnogome obilježio Crkvu kakvu je mi danas znamo, kakvu živimo«, naveo je mons. Štefković.

Tijekom svog izlaganja mons. Štefković je napomenuo kako i u povijesti, ali i danas postoje svjedoci vjere kojima se treba utjecati, moliti njihov zagovor. Također, u svom izlaganju rekao je kako biskupi pozivaju da svu povijest hrvatskog naroda čitamo u jednom povijesnom, spasijskom ključu, u hodu s Gospodinom Bogom, koji traje već gotovo 14 stoljeća.

»Čuli smo kako proslava 1300. obljetnice kršćanstva u Hrvata nažalost nije mogla biti odrađena kako je planirana, ali se nadamo da će 1400. obljetnica biti proslavljena. Niz je to svjedočanstava vjere kako institucionalno, tako i osobnim svjedočanstvima Božjih ugodnika, koji su svojim životom pridonijeli kršćanskim korijenima Europe. Toga trebamo biti svjesni, na to ponosni i ne trebamo se toga stidjeti, nego dapače, imamo na čega biti ponosni«, poručio je biskup Štefković.

Na kraju predavanja istaknuo je važnost da svatko od vjernika obnavlja i osobni odnos s Bogom, poglavito, kako je rekao, u ovoj oprosnoj godini, kada postoji prilika za potpunim oprostom. Naglasio je kako je obnovljen odnos s Bogom ispravi temelj odnosa prema bližnjima,

prema stvorenom svijetu, a onda i prema nama samima. Biskup Štefković je završio riječima:

»Mi ljudi smo često zaboravni. Zaboravimo. Vjerujem da je upravo u zaboravu napast da naši međuljudski odnosi, u obitelji, zajednici, prema nama samima pa i prema Bogu bivaju narušeni i gube svoju svježinu, a psalmist nas u Psalmu 103, podsjeća i kaže: 'Blagoslivljaj dušo moja Gospodina i ne zaboravi dobročinstava Njegovih. On ti oprašta sve grijehove tvoje, on iscjeljuje sve slabosti tvoje. On ti od propasti izbavlja život, kruni te dobrotom i nježnošću'«.

Razgovoru, koji je održan u prostorijama *Augustiniana*, prethodilo je polaganje vijenaca na spomenik biskupa **Ivana Antunovića**, te sveta misa. Na ovaj način obilježena je 137. obljetnica smrti biskupa, pisca i preporoditelja Ivana Antunovića.

Ž. V.

Denis Avdagić, geopolitički analitičar iz Zagreba

Posljednji trenutak da se pozabavimo sa svojom budućnošću

FOTO: privatna arhiva

Intervju vodila: Zlata Vasiljević

Srbiji polako curi rok od 45 dana da riješi pitanje vlasništva u NIS-u i tako izbjegne energetske sankcije usmjerene prema većinskom ruskom vlasniku. Najavljene sankcije NIS-u osjetit će i hrvatska državna tvrtka *Janaft*. Nove sankcije ruskim energetskim tvrtkama uvela je odlazeća američka administracija. Novi predsjednik Sjedinjenih Američkih Država **Donald Trump** prisegnuo je i službeno preuzeo vlast. Pozdravljen je u Srbiji njegov dolazak na vlast, ali pitanje je koliko su realna očekivanja da će baš Srbija biti u fokusu Trumpove vanjske politike. Ovo je samo dio tema koje smo otvorili u razgovoru s geopolitičkim analitičarom iz Zagreba **Denisom Avdagićem**.

► **Američko ministarstvo financija objavilo je 10. siječnja sankcije ruskim energetskim tvrtkama. Te sankcije odnose se i na Naftnu industriju Srbije, jer 50 posto vlasništva u NIS-u ima *Gazpromneft*, a 6,15 posto *Gasprom*. Ali pitanje sankcija NIS-u nije samo energetska tema u Srbiji već i u Hrvatskoj. Hrvatskoj je to problem zbog Jadranskog naftovoda, a Srbiji mnogo veći za ukupnu energetske stabilnost. Jesu ove sankcije na prvi pogled usmjerene ka ruskoj kompaniji, ali nije li to možda i poruka Aleksandru Vučiću da se mora konačno opredijeliti za Istok ili Zapad?**

Sankcije su isključivo usmjerene na ruske vlasnike te prijetnja o istima prestaje istog trenutka kada *Gazprom-*

Postoje moralna pitanja u odnosu Hrvatske i Srbije, nestali u ratu, pa i dokumentacija vukovarske bolnice, što je uopće civilizacijska sramota da je pitanje. Granica, što ne bi smjelo biti pitanje, jer se ona znala i zna, ali opet nije do Hrvatske, ne svojata se sa zapada ni metra kvadratnog Srbije nego obrnuto

njeft neće biti u djelomičnom ili većinskom vlasništvu NIS-a. Da će se to dogoditi prije ili kasnije bilo je posve jasno svima koji prate energetiku, politiku i međuodnose posljednjih nekoliko godina, a napose nakon početka druge ruske agresije na Ukrajinu, prije gotovo tri godine. Još 2022. *Gazpromneft* je prodao ili recimo prebacio vlasništvo na *Gazprom*, upravo zbog sankcija. Dakle, znalo se što će uslijediti, kako sam kazao, prije ili kasnije, ali vrh politike u Srbiji čekao je s odlukama i djelovanjem, a sada se stvara atmosfera panike i prijetnje za koju nema razloga. Pogledajte kako *Janaf* komunicira, kao jedna ozbiljna kompanija u Europskoj uniji, bez izazivanja pažnje, bez panike jer joj ovdje nema mjesta, za sve se ozbiljni akteri ozbiljno pripremaju, jer posebno u energetici kao biznisu, nema emocija. To znaju apsolutno svi akteri. Nema nikakvih skrivenih poruka, prije svega Srbiji, a kao čelniku niti **Aleksandru Vučiću**, samo je realnost pokušala na vrata. To hoće li i kako te koliko i ovo koristiti za milozvučne poruke Rusiji je na kraju njegov stil i poruka, a je li to prihvatljivo prije svega je pitanje za građane Srbije.

► **Kako će ovo sa sankcijama NIS-u završiti? Hoće li Rusi pristati prodati svoj udio, hoće li Srbija biti spremna kupiti ga? Ili će možda Vučić odbiti bilo što što se tiče promjene vlasništva u NIS-u i s kojim onda posljedicama, gospodarskim i političkim?**

Ruski vlasnici će izaći iz NIS-a. Ako bi i odbili, Srbija ima poluge kao država da to učini, a ako i čelnništvo Srbije odluči ne djelovati, onda bi to bila odluka namjernog izazivanja krize u Srbiji. Ne vjerujem u takav crni ishod ili rasplet. NIS će, po meni, vrlo skoro biti ili u rukama Srbije ili novog vlasnika, suvlasnika.

► **Može li se dogoditi da nakon inauguracije Donalda Trumpa nova američka administracija povuče sankcije prema NIS-u?**

Ne vjerujem ni najmanje u takvu mogućnost. Ako se politika sankcija u nekom roku promijeni, to neće biti brzo i optimistično bi bilo promišljati kako je to moguće očekivati do konca ove godine koja je eto tek započela.

► **Moglo bi se reći da je Janaf kolateralna šteta jedne od posljednjih odluka Bidenove administracije, jer značajan prihod ostvaruje od protoka nafte za Srbiju.**

Spomenuo sam, *Janaf* je ozbiljna kompanija, oni su spremni i na ovakve izazove. A ovaj razvoj znači istovremeno kako se može očekivati povećana suradnja i opseg poslovanja s drugim partnerima. *Janaf* i njegovo

poslovanje neće biti ugroženi iako je logično da oni ne žele izostanak suradnje i poslovanja s važnim klijentom, NIS-om. No, Hrvatska i *Janaf* nisu ti na kojima je potez. Kakav god ishod bio, on je ponajprije na Srbiji kao državi.

► **Koliko ove sankcije mogu uzdrmati, ako mogu, globalno energetska tržišta naftom?**

U pogledu NIS-a, radi se o malom proizvođaču, ali sankcije usmjerene na tankersku takozvanu sivu flotu kao i na ruske kompanije već su utjecale na povećane cijene, ali neće posebno uzdrmati tržište. Svi su se na to pripremali godinama, jednako kao što je i Srbija znala ili morala znati kako će taj dan doći.

► **Što će globalno promijeniti dolazak Trumpa na mjesto predsjednika Amerike?**

Puno toga se mijenja, prije svega komunikacija. Rekao bih da je Trump kao vatromet, nasuprot uobičajenom oblačnom ili vedrom nebu sa zvijezdama. Nije to za svakoga, ima onih koji to vole, a nekima je možda neprimjeren trenutak, ali vatromet će se održati.

Zar netko doista misli kako će bilo kakav fokus američke, Trumpove politike biti na Srbiji ili još bolje na Republici Srpskoj. To je zapravo jedna nerealna bajka, a još više zbog toga za što se određeni političari orijentiraju i čemu se nadaju u Trumpovoj politici, a imaju vlastite interese, koje bi kao Trump trebao njima ispuniti.

► **Dolazak Donalda Trumpa na vlast pozdravili su Aleksandar Vučić, Milorad Dodik, Viktor Orbán.**

Daleko od srca, daleko od očiju. Možda je bilo uzbudljivo dijelu političkih aktera, posebno u ovom dijelu Europe zamišljati kako su važni i kako su bliski, Trumpu mili, ali daleko su od Amerike, daleko od Washingtona, od centra moći. Zar netko doista misli kako će bilo kakav fokus američke, Trumpove politike biti na Srbiji ili još bolje na Republici Srpskoj. To je zapravo jedna nerealna bajka, a još više zbog toga za što se određeni političari orijentiraju i čemu se nadaju u Trumpovoj politici, a imaju vlastite interese, koje bi kao Trump trebao njima ispuniti. No, za njih tamo ima malo ili niti malo mjesta. Neka se ne razočaraju previše ako sve želje ostanu neispunjene.

► **Trump je zaprijetio Danskoj otimanjem Grenlanda, Kanadi, brisanjem granica, Panami preuzimanjem Panamskog kanala. Koliko su to realne prijetnje?**

Što se tiče Trumpovih izjava, one su do jučer bile jedno, od sutra nešto posve drugo. Ono od sutra će biti važno, djelovanje i konkretni potezi, to je ono što svi čekaju. Naravno da Grenland ne možete otkupiti, to jednostavno nije moguće. Tim više su takve izjave zanimljive, izazivaju nemir. Gledamo vatromet, a on izgleda bljeskavo. Međutim, to je sve parada, događaj. Naime, spomenimo, otkup Grenlanda nije spomenut prvi put od strane Trumpa, a eto, prvi put kada je to spomenuo nije niti blizu izazvalo pozornosti kao sada, a nije bilo ishoda bilo kakvog. Ne pokušavam umanjiti ozbiljnost ili neozbiljnost teme, samo želim pojasniti kako to nije novo, iznenađujuće, iako je razočaravajuće što na taj način gledamo geopolitičku dinamiku. No, svijet se mijenja, komunikacija se mijenja i moramo prihvatiti realnost. Moramo se tomu prilagoditi, nemamo previše izbora, pogotovo Europa koja nažalost nije predvodnik i danas jedino može preuzeti brigu za svoj kontinent, aspiracije za više od toga su nerealne, ali je posljednji trenutak da se pozabavimo sa svojom budućnosti. Uostalom, to i je primarni naš zadatak. Za sve drugo, sad nemamo snage.

► **Možda se nova američka administracija neće baviti Srbijom, a koliko će se baviti Europom, NATO-m?**

Europa je američki sigurnosni klijent, ali to je prepoznato s obje strane Atlantika. Nitko ovdje nema u tom smislu

ružičaste naočale. EU je spremna na postupanja koja je davno prije trebala učiniti, na povećanje ulaganja u obranu, ali i na druge pojačane oblike suradnje sa SAD-om. Članice NATO-a su svjesne kako su obranu stavile po strani, kako su ulaganja bila mala, to se već mijenja, a mijenjat će se i više. Sad smo u fazi gdje svi znaju kako nema alternative. Nova administracija nije protiv NATO-a, ali ne žele popuštati. Uostalom, dva posto ulaganja i trošenja BDP-a za obranu dogovoreno je u vrijeme administracije **Baracka Obame**, trebalo je to postići 2024., a brojne članice i dalje nisu tu. Hrvatska je ove godine u toj kategoriji, sad je pitanje hoće li se ići i korak dalje, na tri ili više posto. Nije to nemoguće, a i same europske države već godinama izrazito povećavaju ulaganja. Spoznajemo kako je to nužda ne samo zbog mišljenja s one strane Atlantika nego kao potreba. Uostalom, obrambena snaga je važna i za odvratanje, a mir je najvažnija pretpostavka za naše napredovanje, ulaganja, svakodnevni život.

► **Što bi se moglo Trumpovim dolaskom promijeniti na zapadnom Balkanu?**

Ona razina interesa i aktivnosti koju smo vidjeli tijekom prvog mandata, to se može očekivati i u drugom. Ne bih preporučio nikome vjerovanje kako je Trump uz njih, jednostavno je to sanjarenje jer je ovo uistinu za Ameriku daleko i malo bitno. Postane bitno ako napravite probleme, ali više nitko nema strpljenja za političare malih, svijetu malo bitnih država. Ako mislite na Balkanu raditi probleme, bolje nemojte, neće vam nitko pomoći, a po najmanje Trump. To bi bila najbolja poruka. Što to bolje i prije shvate svi, bit će bolje svima.

► **Može li ove godine završiti rat u Ukrajini?**

Vrlo kompleksno pitanje. Treba realno sagledati stvari. Ne očekujmo nakon toliko prolivene krvi instantna rješenja. Realnost je kako je u Rusiji jedna politika i samo jedna politika ponuđena građanima. Realnost je kako se građanima plasira ugroženost, a represija je takva da bi je i autoriteti iz sovjetskih vremena pohvalili. S druge strane, većina Ukrajinaca jednostavno ne želi rusku čizmu. U takvim međuodnosima stvarni mir, ta lijepa slavenska riječ, nema uporište, sve kada agresija i prestane. Kraj u takvim uvjetima nije kraj, a to smo vidjeli već jer je ovo druga epizoda agresije na Ukrajinu.

► **Što će donijeti 2025. godina? Mogu li neka ratna područja dočekati mir? Tinjaju li neki novi ratni sukobi?**

Nažalost, svijet je u fazi turbulencija, dakle nesigurnosti, ponekad prividni mir predstavlja zatišje pred buru. U

20. stoljeću svi su mislili kako će svijet u 21. biti bolje mjesto za život, što se zapravo u globalu doista događa. Život je za veliku većinu stanovništva daleko bolji, lagodniji nego prije stotinu godina. Međutim, ratovi su tu i dalje, a kada razmatramo novu fazu opće globalne militarizacije, jakog porasta prodaje oružja i namjenske opreme, jasno je da ratovi neće stati. Ali, ova godina, može biti početak pauze u tom pogledu.

► **Građani Srbije su na ulicama. Studenti, profesori, glumci... Kako se taj masovni izlazak na ulice može završiti?**

To će ovisiti o samim građanima. Srbija ima iskustva s prosvjedima koji donose promjene, jednako kao i s onima koji se ispušu poput balona. Pitanje je dakle koliko su i kakvih promjena željni građani. Politika u ovom slučaju postupa pogrešno, a to je već pokazatelj mogućeg raspada.

» **Ščitavam iz pobjedničkog govora poruku Zorana Milanovića kako nacionalnu sigurnost i obranu smatra svojom, a diplomaciju nešto gdje dijeli odgovornost, što nominalno jest tako, ali uočimo, primjerice, jasnu ustavnu odredbu kako na prijedlog Vlade i uz mišljenje nadležnog odbora Hrvatskoga sabora predsjednik donosi odluku o postavljanju i opozivu veleposlanika i drugih šefova diplomatskih misija. Dakle, ako znamo da godinama nemamo takva diplomatska imenovanja, a Vlada ih jest predložila, tko je taj kočničar, tko je taj tko je zablokirao, a sada pruža ruku, ne kako bi se rukovali, nego kako bi posegnuo za onim što smatra svojim dijelom ili potpuno, a to tako nije», kazao je za *Glas Slavonije* Avdagić.**

► **Ima li Vučić i dalje prešutnu potporu Zapada, zbog litija, Kosova? Vidi li se on još uvijek kao poželjan partner?**

Kao predsjednik koji zapravo kontrolira sve poluge vlasti, predstavlja jedinog sugovornika. Teško je govoriti o poželjnosti u tom smislu, osim građana Srbije nitko se ne budi s jutrom razmišljajući o Srbiji ili Aleksandru Vučiću. Oni koji su više u dnevnoj europskoj politici, primjerice europarlamentarci, šalju različite poruke, ali više je onih koji vladavinu Vučića ne smatraju dobrom.

► **Može li se praviti paralela s prosvjedima 1996./97. protiv Miloševića kada je Milošević od strane svjetske zajednice čuvan kao garant Daytonskog sporazuma, a sada Vučić zbog ekonomskih i drugih interesa?**

Paralele i usporedbe koristimo kako bismo izvukli iskustvo iz prošlosti, ponešto naučili iz njega. Ovdje se čini kako nitko od onih koji su trebali nije izvukao pouke, ali doslovno nitko od aktera. Od Vučića i drugih političkih

aktera u Srbiji, pa do vanjskih faktora. Zato nažalost nerijetko kažemo, povijest se ponavlja.

► **Povjerenica za proširenje EU Marta Kos izjavila je prije nekoliko dana uverenje da će tijekom ovog mandata Europske komisije (2024.-2029.) makar jedna zemlja iz procesa proširenja dostići »ciljnu crtu«. Spominjala je Crnu Goru i Albaniju, ali ne i Srbiju. Kakv je put Srbije? Ima li stvarne političke volje za članstvo u EU ili je to samo pokušaj sjedenja na dva stolca?**

Srbija ne pokazuje stvarnu volju za članstvom u EU, to je vrlo evidentno. Na stranu je li Unija spremna na apsorpciju nove članice, zemlje kandidatkinje imaju svoju zadaću, a EU članice svoju. Ako je vaša želja nikakva, ne očekujte da se ujedinjena Europa trudi vama osigurati milijarde, otvoreno tržište. Hrvatska je imala sreću jer su se političari ujedinili, žurilo se, prilagođavalo i ispostavlja se bilo je to vizionarski. U protivnom, umjesto zemlje koja je danas elitni dio, kao članica Unije, NATO-a, Schengena i eurozone, tavorila bi u nekim bizarnim okvirima poput Otvorenog Balkana, što ne da nije i ne može biti zamjena nego je porazni pokušaj popunjavanja praznine strahovitog zaostajanja za EU. Ujedinjena Europa je milenijski projekt za naš kontinent, oni koji tu nisu, čine strašnu štetu sebi i svojim građanima. Kad krenete primjerice iz Austrije prema Sloveniji, Hrvatskoj, Srbiji, prelaskom granice jasno vidite tko je kasnije ušao u EU ili tko nije. Tu cijenu plaćaju svi građani, svake zemlje, a posebno oni koji su i dalje daleko od članstva.

► **Kako vidite zapadni Balkan za pet, deset godina?**

Ako budu svi usmjereni na dobro, kao daleko bolje mjesto za život, posebno za deset godina. Nažalost, puno je godina koje su nepovratno izgubljene. Ne zaboravimo to, jer kad razmislite, gledajući pred sebe, godina dugo traje, predugo za prepustiti se i ne činiti ništa.

► **Odnosi Hrvatske i Srbije više su loši nego dobri. Može li se to popraviti i kako?**

To je pitanje praktično samo na Srbiji. Postoje moralna pitanja u tom odnosu, nestali u ratu, pa i dokumentacija vukovarske bolnice, što je uopće civilizacijska sramota da je pitanje. Granica, što ne bi smjelo biti pitanje, jer se ona znala i zna, ali opet nije do Hrvatske, ne svojata se sa zapada ni metra kvadratnog Srbije nego obrnuto. To nisu ustupci, to je zbilja minimum nakon svega koji Srbija može napraviti. Hrvatska je Srbiji, bez obzira na svu prošlost, dobar susjed. To treba vidjeti, a to je prilika koju Srbija može jako brzo i jednostavno zavrijediti, treba učiniti korake koji su moralno i pravno ispravni. Imati nakon svega susjeda koji oprašta i koji ne traži ništa osim ispravnog je uistinu zlata vrijedno. Šteta je što srbijanska politika to ignorira, nadam se da će građani Srbije to znati prepoznati. Neka si ne dopuste da ih bilo tko plaši kako studente u Srbiji netko novači i iskorištava. Hrvatska je za Srbiju zapravo najbolji susjed, jer nakon svega što se u odnosu naroda i država dogodilo pitam vas tko bi drugi sve to popustio.

Donna Diana Prčić, novinarka RTL-a

Novinarstvo se živi

Od crtića, serija do vijesti, dokumentarnog, magazinskog i reality programa. Od toga kako nastaje taj sadržaj, kako privući veliki broj gledatelja pred male ekrane, do toga kako funkcionira svijet unutar jedne nacionalne TV kuće. S obzirom na to da sam vizualan tip, TV novinarstvo mi je bio najbolji izbor, dočarati situacije sa »živom slikom«, kaže naša sugovornica

Naša sugovornica u ovom broju je dugogodišnja RTL-ova reporterka **Donna Diana Prčić** koju vjerojatno znate kao voditeljicu informativne emisije *RTL Danas* ili u njejoj novoj ulozi voditeljice *RTL Sporta*.

Donna potječe iz novinarske obitelji. Njen otac **Dražen** je nekoliko desetljeća u tiskanom novinarstvu, a majka **Dijana** je također svojevremeno uređivala i vodila emisiju na lokalnoj televiziji. Stoga, može se zaključiti kako njen izbor profesije nije nimalo slučajan. Nakon završene gimnazije na hrvatskome jeziku u rodnoj Subotici upisala je fakultet u Zagrebu, gdje živi i radi i danas. Donna i sama kaže kako je novinarstvo veliki dio njenog života, da je znala od malena da želi biti uposlena u medijima, ali možda na nekoj drugoj poziciji. Igrom slučaja postala je reporterka.

»Moja prvotna ideja bila je nešto drukčija. Od malena me nešto vuklo prema televiziji, ali prvo sam htjela biti programska direktorica i birati koji će se filmovi i serije prikazivati navečer. No, onda je krenulo pisanje prvih tekstova, upravo za *Kužiš?!* podlistak *Hrvatske riječi*, vođenje manifestacija u srednjoj školi u kojoj su me i profesori često usmjeravali ka novinarstvu pa sam tako i upisala Fakultet političkih znanosti u Zagrebu, smjer televizija, nakon čega sam radila reportaže na HRT-u za emisiju *Dobro jutro, Hrvatska*, a onda stigla na RTL«, govori Donna.

Tajne magične kutije

U djetinjstvu, kako kaže, televizija je za nju bila magična kutija koja joj je bila na prvi pogled zanimljiva, te se nakanila otkriti sve tajne te »kutije«. To je i jedan od razloga zašto smatra i da je televizija pravo mjesto za nju.

»Od crtića, serija do vijesti, dokumentarnog, magazinskog i reality programa. Od toga kako nastaje taj sadržaj, kako privući veliki broj gledatelja pred male ekrane, do toga kako funkcionira svijet unutar jedne nacionalne TV kuće.

S obzirom na to da sam vizualan tip, TV novinarstvo mi je bio najbolji izbor, dočarati situacije sa 'živom slikom', istakla je sugovornica.

Od Donne smo dobili i jedan mali uvid u to kako izgleda jedan dan na poslu u velikoj TV kući kao što je RTL, u kojoj radi devet godina.

»Posao počinje i prije dolaska u redakciju. Pročitaju se novine i portali. Obave se telefonski razgovori s kolegama i sugovornicima. Prvo kada stignem u redakciju padne zagrljaj s kolegicom, ako smo obje u smjeni, i onda se bacamo na posao. Ovisno u kojoj sam ulozi – vodim sportske vijesti ili idem na teren. Ako sam toga dana u studiju, upisujemo vijesti, priče i potencijalna javljanja uživo u naš sustav i cijeli dan 'punimo' emisiju i pratimo aktualnosti. Popodne slijedi šminkanje i oblačenje za studio. Nakon toga i dalje gledam utakmice i rezultate svih važnih sportskih zbivanja u tom trenutku dok ne počne *RTL Sport* u sklopu naše središnje informativne emisije *RTL Danas*. Ako sam na terenu, to je svaki put drukčije iskustvo. Snimatelj i ja u tandemu odlazimo, primjerice na snimanje reportaže o padelu,

FOTO: privatna arhiva

pripreme vaterpolske reprezentacije, intervju u nogometnom klubu ili imamo izravno javljanje ispred stadiona. Posao je to koji traje od jutra do kasno navečer. Ovih dana je posebno uzbudljivo jer je u tijeku Svjetsko rukometno prvenstvo koje se održava u tri zemlje, a jedan od domaćina je upravo Hrvatska. Svakog siječanja je u znaku rukometa na RTL-u, a ovo je sada posebna poslastica za kolege na terenu i sve u redakciji«, otkrila je ona.

Velike teme i velike zvijezde

Bila je dugogodišnja reporterka RTL-ovih informativnih emisija, a odnedavno je u sportskoj redakciji. Kako sama kaže, bilo je to nešto što je dugo htjela.

»Kada mi se pružila prilika, iskoristila sam ju je. Kako mi je novinarska obitelj tako je i sportska. Igra se

i gleda tenis kao i nogomet. Posljednjih nekoliko godina jurila bih doma gledati nakon posla Ligu prvaka, Premier ligu i domaće nogometno prvenstvo pa bih se s tatom uvijek čula na poluvremenu i nakon utakmice. Sportske teme znala sam pokrivati i u informativnom minutama, a sada isključivo to radim«, rekla je Donna.

Budući da sada pokriva sportske teme, susreti s velikim zvijezdama nezaobilazni su i sastavni dio posla. Donna je podijelila i neke od svojih omiljenih reportaža i intervjuja koje je radila do sada.

»Jedan od najdražih trenutaka bio je praćenje hrvatske nogometne reprezentacije u Ligi nacija lani kao i izvještavanje s utakmica *Dinama* u Ligi prvaka na gostovanju i na Maksimiru, a tu su bili i najveći derbiji domaćeg nogometnog prvenstva. Od priča bih izdvojila intervju s **Donnom Vekić** na ležerniji način uoči njene godine iz snova u kojoj je osvojila srebro na Olimpijskim igrama u Parizu, a prije toga stigla do polufinala Wimbledona. Razgovarale smo nakon što smo odigrale jedan mini meč«, istakla je.

Što se tiče sportaša s kojima bi voljela raditi intervju, a da još nije, Donna bez zadržke odgovara:

»Osvajač Zlatne lopte, igrač *Manchester Cityja* i španjolski reprezentativac **Rodri**, kao i teniska legenda – **Roger Federer**. Uz sjajne rezultate i gotovo savršenu igru, zanimljiv mi je njihov 'mindset'«.

Rodni grad i gimnazijski dani

Upitali smo je i kako ljudi reagiraju kada otkriju da je zapravo iz Subotice, kao i koliko često posjećuje rodni grad.

»Najčešće kažu kako im je želja doći u Suboticu. Uvijek sve pozitivno. Pitaju me za hranu i **Zvonka Bogdana**. Ispričam im za običaj petkom koji i dalje stoji – za ručak juha od rajčice i tjestenina s makom i šećerom. Posjetim svoje nekoliko puta na godinu. Veselim se skorašnjem dolasku!«, kaže Donna.

Kako je ranije i sama rekla, prve novinarske korake napravila je tijekom srednjoškolskih dana, a zanimalo nas je kako danas gleda na taj period svog života, kao i koliko joj je pomoglo to što je pohađala nastavu na hrvatskom jeziku.

»Bilo je to jedno sjajno i korisno iskustvo. Puno lektira, dosta toga smo naučili što je danas, s vremenskim od-

makom, važno. Gimnaziju pamtim po mom razredu koji je bio divan i miran. I dalje smo većina nas u kontaktu, neki su mi postali i prijatelji za cijeli život. Profesori poput **Zorana Nagela** naučili su nas toliko toga, neke od najvažnijih lekcija – biti čovjek prije svega. I pamtim kako sam krajem kolovoza uvijek jedva čekala da počne škola«, istakla je ona.

Za kraj, pitali smo Donnu kako ona vidi novinarstvo kao profesiju.

»Novinarstvo je poziv. Potrebno je voljeti to što radiš da bi se zadržao u ovom poslu. Prednosti su što imaš priliku svakoga dana upoznati toliko različitih ljudi, naučiti puno toga, putovati i nikada se ne dosađivati. Količina stresa je nekad velika, a isto tako radiš 'i svetke i petke'. No, opet kažem, novinarstvo se živi«, rekla je Donna.

Ivan Benčik

Sedam prutova

Može li se inzistirati na poštovanju zakona, a da se u temeljima takvih apela nalazi laž? I bez promišljanja o teoriji i praksi odgovor je može, jer nije svaka laž kršenje zakona. Zapravo, ako malo bolje razmislimo u svakodnevnom životu izgovori se na milijune laži a da se one pri tomu ni ne očešu o kazneni zakonik. Međutim, problem na relaciji legalizacija – laž nastaje onda kada je glavni akter u tom procesu država, odnosno kada njezini predstavnici traže provedbu zakona, a da ga istodobno oni svakom svojom rečenicom ili djelom krše. Jer, ono što nam se svakodnevno događa na ulicama, mostovima, na fakultetima i učionicama posljedica je upravo dvanaestogodišnje laži u kojoj ovo društvo živi, a koja je kulminirala neistinama koje su nakon pada nadstrešnice na željezničkom kolodvoru u Novom Sadu 1. studenoga prošle godine i ubojstva nedužnih žrtava izgovorili tadašnji ministar građevinarstva, prometa i infrastrukture **Goran Vesić**, a nešto kasnije i predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić**, a znatno ranije i predsjednica Pokrajinske vlade **Maja Gojković** da iz njima nepoznatih razloga jedino nadstrešnica nije rekonstruirana, odnosno da je novosadski željeznički kolodvor najmoderniji u Europi i siguran za putnike. Ako pratite što nam se nakon toga događa, lako ćete i sami zaključiti koliko se nakon tog događaja, koji je i inicirao bunt i neposlušnost velikog dijela građana, svakodnevno izgovorilo laži s najodgovornijih mjesta s jednim ciljem da se upravo odgovornost za tragediju prekrije.

Nakon dugotrajne hibernacije Subotičani se, izgleda, polako bude, mijenjajući svoju toplu sobu cičom zimom na ulici. Pokazala je to i nedjeljna prosvjedna šetnja od Dvorane sportova do Gradske kuće, a još i više dan poslije kada su neke od srednjih škola na jedan dan obustavile rad i pridružile se brojnim drugim školama u Srbiji koje su učinile isto. Ali, za razliku od studenata, ovaj je događaj pokazao i s kolikom količinom problema i nedoumica su suočeni prije svega profesori, a zatim i roditelji, a ponajmanje učenici. Ne može se ne raditi, a pri tomu očekivati plaća; ne može se djeci uskraćivati pravo na obrazovanje i time se ugroziti cjelokupni nastavni proces; inspekcije će na terenu utvrditi tko ne drži nastavu i takvima neće biti mjesta u školama..., grme i prijete i predsjednica Skupštine Srbije **Ana Brnabić** i premijer **Miloš Vučević**, koji smatra da ni 15 ni 155 ni 1.555 nedužnih žrtava ne mogu biti razlog da država malo zastane, lupi se po čelu i zapita što nam se to, i zašto, događa. Pri tomu i sami profesori ne samo da su svjesni nego i izjavljuju da je ovakav oblik štrajka protuzakonit, pa su prema tome svjesni i

da eventualne posljedice mogu biti utemeljene upravo na zakonu. U kombinaciji s etičkim dvojabama o uskraćivanju prava djeci na obrazovanje zabrinutost za vlastitu egzistenciju idealan je izgovor za vraćanje u učionicu i povratak na »djeco, danas ćemo učiti o građanskim pravima i slobodama«.

Opisane sumnje i dileme odnose se isključivo na one najlabilnije (a takvih je u ovom trenutku vjerojatno najvi-

še), jer se pokazuje da su i škole, baš kao i cijelo društvo, duboko podijeljene na one koji iza poziva predstavnika države na poštovanje zakona ne vide neistinu koja je pro-uzrokovala trenutačnu situaciju i one koji odbijanjem da nastavu drže u istim tim pozivima vide laž onih koji na tome inzistiraju.

Problem je, dakle, najdublji upravo u najbrojnijoj kategoriji, kategoriji labilnih koji su se, kako je to bivši ministar prosvjete **Srđan Verbić** rekao, našli na nepoznatom a brisanom prostoru. Drugim riječima, iza njih je poznata mračna prošlost i sadašnjost, a svjetlo budućnosti bez potrebne većine nisu sami spremni upaliti. U situaciji u kojoj su se našli – a to je ona poput mačke koja nikada nije ušla u sobu, a željela bi – sve glasniji pozivi na generalni štrajk djeluju im jednako opasno kao i prijetnje otkazom. Uz opasnost da ih, ukoliko se ipak odluče za korak naprijed, čak i gradonačelnik **Stevan Bakić** sve redom nazove bitangama i fukarama i ako se već kao ljudi koji »samo rade svoj posao« ne zapitaju zašto su se našli u situaciji u kakvoj jesu jedan prijedlog: neka od učiteljica posude narodnu pripovijetku *Sedam prutova* i od učenika zatraže poučak. Studenti, odvjetnici, poljoprivrednici i dobar dio građana pokazuju da ga znaju, jer su prepoznali ono što iza svega stoji. A nalazi se i u uvodu ovoga teksta.

Z. R.

Obilazak kuće za »malu maticu« u Šidu

Smjernice za daljnje korake

Nakon što je Hrvatsko nacionalno vijeće donijelo odluku o kupnji kuće za potrebe Hrvatskog kulturnog društva *Šid* u Šidu predsjednik IO HNV-a **Marinko Katić** i član IO HNV-a zadužen za kulturu **Denis Lipozenčić** posjetili su 17. siječnja *Šid* i razgovarali s predstavnicima šidske udruge. Nakon posjeta u potencijalnoj kući za »malu maticu« održan je sastanak na kojem su definirani daljnji koraci u realizaciji tog plana.

Bolji uvjeti za rad

»Mala matica« u Šidu jedna je od sedam matice kapitalnog projekta *Sagradi mlin gdje je voda*. Riječ je o trećem kapitalnom projektu koji financira Vlada Hrvatske nakon projekta izgradnje Hrvatskog doma – Matice i rekonstrukcije i adaptacije tri vrtića na hrvatskom jeziku *Rasti gdje si posijan*. Novim projektom obuhvaćena je izgradnja, obnova i preuređenja sedam objekata u Šidu, Rumi, Petrovaradinu, Somboru, Sonti, Monoštoru i Opoju. Predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić** i predsjednica HKD-a *Šid* **Zorica Šafarik** potpisali su 10. travnja prošle

godine ugovor o suradnji prigodom izgradnje »male matice«, odnosno kupnji kuće, izradi projektne dokumentacije i uređenja za potrebe rada hrvatske udruge u Šidu.

»Kao predsjednik IO HNV-a obećao sam da ću obići udruge. Hrvatsko kulturno društvo *Šid* jedno je od njih i uključeno je u projekt 'male matice'. Imali smo kvalitetan sastanak s predstavnicima šidske udruge i zadovoljni smo dogovorenim koracima. Udruga ima dobar kapacitet, pokazuje i živost i ambicije i planiraju snaženje kadrovskih rješenja u čemu će imati punu podršku HNV-a.

Kao i ostale udruge, problema ima. Kako su nam rekli, pomoć HNV-a znači im puno. Treba vidjeti u kojem smjeru treba ići udruga kako bi se eliminirali određeni šumovi i konkretizirati kako HNV može pomoći«, istaknuo je predsjednik IO HNV-a **Marinko Katić** te dodao da je potrebno napraviti konkretniji plan za budućnost u vezi s kupnjom kuće.

»U optičaju su bile dvije kuće za kupnju i sada smo se koncentrirali na kuću koju smo posjetili. Otišli smo je vidjeti i uvjerali se da zadovoljava uvjete udruge. Kapaciteti kuće su dobri i ona zadovoljava naše zahtjeve, iako su potrebna dodatna ulaganja. U narednom periodu treba napraviti plan kolika će biti cijena kuće i koliko treba uložiti da ona bude funkcionalna. Optimalan rok za završetak je sljedeća dva do tri mjeseca«, kazao je Katić.

Veći prostor, nove mogućnosti

Hrvatsko kulturno društvo *Šid* osnovano je 2010. godine na inicijativu župnika **Nikice Bošnjakovića**. Svojom potporom dao je vjetar u leđa krugu župljana i podržao njihovu ideju o osnivanju udruge.

»Zahvalni smo župniku Bošnjakoviću što nam je ustupio crkvene prostorije za rad. Naši članovi vježbaju u njima, a uz župnikovu potporu postojimo i radimo već gotovo 15 godina. No, za proširenje aktivnosti potreban nam je veći prostor. Kupovina kuće je od izuzetnog značaja za rad naše udruge. Time će se osigurati prostor gdje će se moći okupljati članovi naše udruge, a samim tim stvorit će se mogućnost za različite aktivnosti koje do sada zbog malog prostora nismo mogli organizirati. Također, u novom prostoru steći će se uvjeti za okupljanje većeg broja članova udruge. Budući da smo tijekom 15-godišnjeg postojanja i rada u znatnoj mjeri uvećali svoju imovinu – nošnje, instrumente, slike, knjige, konačno ćemo

imati uvjete da ih na adekvatan način čuvamo«, izjavila je dopredsjednica HKD-a *Šid* **Ana Hodak**.

»Zahvalni smo Hrvatskom nacionalnom vijeću i Vladi Hrvatske što je prepoznala našu zajednicu i udrugu prilikom odabira 'male matice'. Drago nam je što su prepoznali angažman našeg župnika i naše zajednice za izbor članova Hrvatskog nacionalnog vijeća te našu spremnost na ustrajnom očuvanju vjere, identiteta i tradicije. Iznimno nam je važno da i u budućnosti imamo dobru suradnju sa župnikom, jer smo zahvaljujući nje-

govor podrške osnovani i nastavili raditi u prostorijama župe. Uz njegovu svestranu podršku, aktivnosti i rad članova, naše Društvo je ostvarilo zapažene rezultate na brojnim nastupima diljem Srbije i van njenih granica. Vjerujem da će se taj trend nastaviti u budućnosti i da će veći prostor biti prilika da realiziramo i druge ideje poput osnutka književnog kluba *Isidor Isa Velikanović* te da ćemo s novim prostorom imati mogućnost otvaranja novih odjela i uspjeti animirati veći broj članstva», istaknuo je predsjednik organizacijskog odbora likovnog kluba šidske udruge **Josip Pavlović**.

S. D.

GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO

Sukladno članku 50. Zakona o planiranju i izgradnji (*Sl. glasnik RS*, br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon, 9/2020, 52/2021 i 62/2023) i čl. od 55. do 68. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (*Službeni glasnik RS*, br. 32/19)

Oglašava

PONOVNI JAVNI UVID U

dio Nacrta Plana detaljne regulacije za prostor između ulica Frankopanske, Ferenc Szépa, Aleje maršala Tita i Petra Lekovića u Subotici

Javni uvid može se obaviti od 27. siječnja do 10. veljače 2025. godine, radnim danima od 8 do 12 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg slobode 1.

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid u dio Nacrta Plana u Gradskoj upravi Grada Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 204 i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotice www.subotica.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 i 9) od 27. siječnja do 10. veljače 2025. godine.

Javna sjednica Komisije za planove bit će održana 20. veljače 2025. godine u 13 sati u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj sali), Trg slobode br. 1.

Pravne i fizičke osobe mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku dostavljene tijekom ponovnog javnog uvida.

GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO

Sukladno članku 50. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i čl. od 55. do 68. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (*Službeni glasnik RS*, br. 32/19)

o g l a š a v a

JAVNI UVID U

NACRT PLANA GENERALNE REGULACIJE ZA NASELJE ČANTAVIR

Javni uvid može se obaviti od 27. siječnja do 25. veljače 2025. godine, radnim danima od 8 do 12 sati, u Gradskoj upravi Subotice, Trg slobode 1.

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid u Plan u Gradskoj upravi Grada Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 204 i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotice www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 27. siječnja do 25. veljače 2025. godine.

Javna sjednica Komisije za planove bit će održana 10. ožujka 2025. godine u 13 sati u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj sali), Trg slobode br. 1.

Pravne i fizičke osobe mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku dostavljene tijekom javnog uvida.

HKUD VLADIMIR NAZOR

91. Velika bunjevačka - šokačka prela

HRVATSKI DOM, SOMBOR

1.3.2025.

TS Fijaker, Osijek

TS Biseri, Subotica

BOGATA TOMBOLA I VEČERA

Okupljanje od 19 sati.

Početak programa u 20 sati.

Cijena ulaznice 3.200 dinara

Informacije i prodaja karata:

HKUD Vladimir Nazor

od 18-20 sati

Informacije: 025 416019 ;

060 758 9002 ; 064 6590715

Risarski disnotor u Đurđinu

Na risarskom salašu u Đurđinu, u organizaciji UBH-a *Dužijanaca*, u četvrtak, 16. siječnja, održan je deseti po redu *Risarski disnotor* (kolinje). Okupljeni dragovoljci od ranoga su jutra zajedničkim snagama pridonijeli da se zacrtani zadatak uspješno ispuni – a to je osigurati osnovne namirnice za risarski doručak, kaže direktor Udruge bunjevačkih Hrvata **Marinko Piuković**. »Zašto *risarski disnotor*? Zato što se nalazimo na risarskom salašu, na ovom *disnotoru* ostavlja se slanina za *Takmičenje risara*, pravi se i *divenica* (kobasica) za taranu koja se također kuha na tom natjecanju. Ovaj posao ne bi se mogao uraditi bez onih ljudi koji to istinski vole i znaju raditi. Znamo da je nekad na našim salašima ovaj događaj bio obiteljsko okupljanje koje je prolazilo u dobrom raspoloženju i u velikom slavlju zato što se veliki posao uradio za jedan određeni period godine. Takvu jednu atmosferu mi želimo prenijeti na naš risarski salaš. Imat ćemo i goste koji će nam se priključiti kasnije na *užni* (ručku), a sprema se *disnotorski* paprikaš, spremamo *divenice*, tope se *žmare* (čvarci), a poslužimo uvijek tradicionalno i staru šunku koja je ostala od prošle godine. Naravno, naše žene ispeku domaći *kruv*, a naša

mještanka **Eržika** spremila je i *prisnac* (lisnato tijesto sa sirom), tako da ima za svakog po nešto, tko što voli«, priča naš sugovornik.

Prve dvije godine *Risarski disnotor* organiziran je u dvorištu *Bunjevačkog kola*, međutim taj je prostor mali, a i prikladnijim se za takav događaj činio prostor nekog salaša.

»U narednom periodu ovdje želimo investirati, pa bismo tako već dogodine ovdje mogli imati jednu veliku sjenicu, tako bismo sve ovo što organiziramo mogli raditi ispod te natkrivene sjenice«, rekao je Piuković.

Doista, na risarskom salašu je vladala atmosfera nekadašnjeg *disnotora*. Muškarci su sjekli meso, pravili *divenice*, solili šunke, dok su žene čistile crijeva, topile *žmare*, pekle kruh, ali i služile pečenu *žigaricu* (jetru) za vrijedne radnike. Za jedno prijedpodne veliki posao je bio obavljen, trebalo je još samo sačekati goste.

»Gosti su uglavnom prijatelji *Dužijanaca*. Uvijek pozovemo predstavnike Grada, goste iz hrvatske zajednice, goste iz HNV-a, a tu su i predstavnici medija. Uglavnom dolaze i naši prijatelji, sponzori i ljudi koji sudjeluju na ovom našem *risarskom disnotoru*«, rekao je Piuković.

I. B.

Nenad Temunović, odgojitelj i tamburaš iz Subotice

»Radim posao koji volim«

Temunović je prvi tamburaš u povijesti Škole hrvatskog folklora koji ju je pohađao u cijelosti, položivši sve četiri folklorne zone – panonsku, dinarsku, alpsku i jadransku

Nenad Temunović iz Subotice vratio se nedavno iz Siska s 31. Zimske škole hrvatskog folklora u organizaciji Hrvatske matice iseljenika. I to ne bi bila neka posebna vijest da Temunović time nije postao prvi tamburaš u povijesti te škole koji je prošao sve njezine programe, tj. četiri folklorne zone – panonsku, dinarsku, alpsku i jadransku. Naime, od 2020. on je pohađao četiri zimske i četiri ljetne škole, položivši ukupno tridesetak ispita, od praktičnih do teorijskih.

Sve četiri zone

Stečena znanja iz Matičine škole, kako kaže, primijenit će u okviru HGU-a *Festival bunjevački pisama* iz Subotice, čiji je član, ali i u svojem poslu odgojitelja.

»U Školi hrvatskog folklora uče se pedagoške metode, rad s orkestrima i djecom. U udruzi mogu raditi na dopuni metoda sviranja i znanja o baštini, a u vrtiću mogu učiti djecu glazbenoj baštini«, kaže on.

Kako dodaje, najdraže su mu teme iz panonske folklorne zone, jer je to glazbeni kontekst u kojem je i sam odrastao.

»Tu spada i folklor bunjevačkih Hrvata iz Bačke što se također izučava u Školi hrvatskog folklora. Naš se folklor sviđa polaznicima koji dolaze iz nekih drugih krajeva, glazba je laganija u odnosu na druge zone. Drage su mi i polke iz alpske zone«, kaže on.

Školu hrvatskog folklora preporuča i drugima:

»Pozvao bih ljude iz drugih KUD-ova i udruga Hrvata u Srbiji koje zanima baština da se jave na ovu školu. Voditelji Škole su istaknuti stručnjaci. Voditelj tamburaškog programa je **Tibor Bün**, a gost predavač je poznati pedagog i skladatelj maestro **Siniša Leopold**. Škola nije 'zabava' već se ozbiljno radi, sedam-osam sati dnevno. Polažu se ispiti pred komisijom. To je znanje koje se ne može dobiti u nekoj instituciji a steći ćete i puno prijatelja iz različitih krajeva svijeta«.

Tamburaško naslijeđe

Nenad potječe iz poznate tamburaške obitelji Temunović. Njegova majka **Mira** i ujak **Vojislav** profesori su tambure u subotičkoj Glazbenoj školi te glazbeni voditelji HGU-a *Festival bunjevački pisama*. S takvim »backgroundom« nije bilo nelogično da se i on odluči za tamburu. Izabrao je tamburaško čelo te kao tamburaš završio i

srednju muzičku školu u Subotici. Tijekom srednje škole osvajao je prva mjesta na republičkim natjecanjima iz tambure, a jedne godine i nagradu laureata.

»Tamburu sam počeo svirati sa sedam godina u Subotičkom tamburaškom orkestru. U tom orkestru sam stasao, a 2002. prelazim u *Festival bunjevački pisama* i od tada sam aktivni član festivalskog orkestra do danas«, priča Nenad.

Primarni posao – odgojitelj

Unatoč dugogodišnjem stažu u glazbi, Temunovićev primarni posao je posao odgojitelja. Završio je Visoku školu za obrazovanje odgojitelja i trenera u Subotici te potom i jednogodišnju specijalizaciju za muzički odgoj. Godine 2019. položio je državni ispit, 2020. završio je

Lektorat hrvatskog jezika i književnosti u Novom Sadu, a 2021. položio ispite za Montessori predavača. Ima i ECL certifikat za engleski jezik.

Od 2014. radi u struci, u subotičkoj predškolskoj ustanovi *Naša radost*. Isprva u vrtiću *Marija Petković – Sunčica*, a 2016. prelazi u vrtić *Petar Pan* u Tavankutu, gdje i danas radi. Član je tima za online aktivnosti ustanove *Naša radost* te je sudjelovao u međunarodnim projektima *Erasmus* iz područja odgovora na klimatske promjene ili učenja u prirodi. Koautor je radnog lista za pripremno-predškolski program iz matematike *U svijetu matematičkih pojmova* na hrvatskom jeziku.

»Moja majka radi u prosvjeti već skoro 35 godina te sam i ja htio poći tim putem. Zanimao me je rad i u muzičkoj, ali sam shvatio da mi više odgovara raditi s djecom ranog uzrasta te sam upisao studij za odgojitelja. Mogu reći da imam sreće raditi posao kojim volim i koji me ispunjava«, kaže naš sugovornik.

S vrtićkom djecom radi i glazbene programe, priprema ih za nastupe te vodi zbor u tavankutskom vrtiću. Među ostalim, priprema i dječje igrokaze na bunjevačkoj ikavici

za *Dane hrvatske knjige i riječi* – *Dane Balinta Vujkova* u Subotici.

Nenad se opobao i u glumi, gledali smo ga u predstavi *Salon mame Tereze* koju je realizirao Književno-teatarski kružok HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Kada su u pitanju hobiji, ljubitelj je i kolekcionar suvremenih društvenih igara.

D. B. P.

Hrvatska glazbena udruga *Festival bunjevački pisama* raspisuje

NATJEČAJ

Za skladbe koje će se izvesti na 25. FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA

Festival će biti održan 28. 9. 2025. u Subotici. Temeljna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke pisme i poticaj svima, a osobito mladima kako bi sami pridonijeli očuvanju i unaprjeđenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

1. Tekst i glazba trebaju predstavljati život i običaje bačkih Bunjevaca – Hrvata;
2. Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
3. Pjesma može imati 3 ili 4 strofe;
4. Dužina pjesme je od 3 do 5 minuta;
5. Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u PDF obrascu;
6. Uz tekst i melodiju obvezno dostaviti i demo snimku (WAV);
7. Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premijerno izvođenje);
8. Jedan autor može dostaviti najviše 3 skladbe;
9. Primljeni radovi se ne vraćaju;
10. Radovi se šalju putem maila na hgu.fbp@gmail.com s naznakom: ZA 25. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA
11. Nakon odabira najboljih radova, stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
12. Festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
13. Autor skladbe koja je odabrana za izvedbu na festivalu samim njezinim slanjem daje svoj neopozivi pristanak da se skladba studijski snimi, izda na nosaču zvuka, video zapisu radi popularizacije festivala i objavi putem društvenih mreža.

Natječaj je otvoren **do 31. 5. 2025. godine.**

Skladbe slati na mail adresu: hgu.fbp@gmail.com s naznakom: ZA 25. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA.

Problemi otkupa sirovog mlijeka

Proizvođači traže sustavna rješenja

»Potrebne su konkretnije mjere, primjerice, ako višak mlijeka zaista postoji, država bi ga trebala otkupiti, preraditi u mlijeko u prahu i staviti u robne rezerve. To bi sigurno imalo veći učinak od samog apela«, kaže Pavle Firanj

Problemi s otkupom mlijeka i padom otkupnih cijena sve su izraženiji u Srbiji, a posebno smo imali prilike vidjeti kakva je situacija u Banatu. Proizvođači se suočavaju s brojnim izazovima: smanjenom potražnjom, niskim otkupnim cijenama, nedostatkom stabilnog tržišta i slabom sustavnom podrškom. Situacija u Novom Kneževcu, gdje proizvođači iz Sigeta nemaju kupaca za svoje mlijeko, drastičan je primjer ove krize. Istodobno, neki farmeri svaki dan bacaju stotine litara mlijeka jer ga nema tko otkupiti. Opravdanje mljekara koje su otkazale otkup od proizvođača je da im je mlijeko loše kvalitete zbog povišene razine aflatoksina. Međutim, neki su proizvođači mlijeko odnijeli na ispitivanje u Veterinarski institut u Subotici, gdje su rezultati pokazali da je razina aflatoksina znatno ispod dopuštene granice. Ovi

problemi dodatno osvjetljavaju apsurdne u domaćoj poljoprivredi, gdje proizvođači trpe velike gubitke, a dugoročnijih rješenja još uvijek nema. Ministarstvo poljoprivrede apeliralo je na mljekare i otkupljivače da ne snižavaju cijene otkupa sirovog mlijeka, no proizvođači ističu kako su potrebne sustavne promjene, a ne privremene mjere.

Višak obara cijenu

Josip Mačković, proizvođač mlijeka iz Mirgeša, kaže da u Srbiji trenutno ima viška mlijeka i da je prodaja oslabila. Dok u Europi cijena mlijeka raste, ovdje je problem kupovna moć, jednostavno je standard stanovništva niži. Na pitanje kakve bi učinke na njegovu proizvodnju imalo smanjenje otkupne cijene kod otkupljivača s kojim surađuje, Josip odgovara:

»Meni trenutno potencijalno smanjenje cijena ne utječe na moje poslovanje jer imamo stabilan otkup. Možda će cijena malo pasti, ali to je normalno u ovo doba godine. Od siječnja do svibnja uvijek je zatišje, ljudi se istroše, kupuju manje mliječnih proizvoda, a proizvodnja mlijeka raste. Krivulja potražnje i krivulja proizvodnje u obrnutom su odnosu: kada je proizvodnja najveća, potražnja je najniža, i obrnuto. Na taj se način stvaraju lageri i cijene otkupa padaju dok se nakupljeni viškovi ne potroše. Ako ste pratili po marketima, mnoge mljekare krenule su s raznoraznim akcijama kako bi se oslobodile viškova. Prošle godine u prosincu imali smo skup proizvođača mlijeka u Somboru. Tamo je rečeno da je na godišnjoj razini otkupljeno 300.000 litara mlijeka manje, za toliko sam povećao proizvodnju i sada je mljekara podmirena. Isplativije im je doći kod mene jednog i pokupiti svo mlijeko nego ići na petnaest lokacija i skupljati malo-po malo. To je jednostavno prirodno, s druge strane političari to neće prihvatiti kao realnost, a mali proizvođači se ne žele udruživati i spajati svoje farme kako bi bili konkurentni«, rekao je Josip Mačković.

O apelu Ministarstva poljoprivrede mljekarima da ne snižavaju cijenu otkupa mlijeka kaže da ne može puno učiniti jer se radi o privatnim tvrtkama koje se ne može tjerati da rade protiv vlastitih interesa.

»Proizvodnja mlijeka nije socijalna kategorija, to je biznis. Međutim, nitko to sebi ne može priznati. Jedini način opstanka malih proizvođača je udruživanje, odnosno okretanje mini preradi kroz koju će moći pronaći svoje kupce«, zaključio je Josip Mačković.

O ovoj temi razgovarali smo i s **Pavlom Firanjem** iz Sombora, također proizvođačem mlijeka. Budući da surađuje s *Imlekom*, kaže da cijena otkupa mlijeka za prosinac nije snižena, već je godinu dana stabilna i nepromijenjena i sada iznosi 63 dinara po litri s PDV-om bez premije. Za one proizvođače kojima su snižene otkupne cijene kaže da se takav potez negativno odražava na njihovo poslovanje, posebice s obzirom na to da počinje i proljetna sjetva. Upitan za razloge ovakvih poteza otkupljivača rekao je da je to moguće jer je država zbog ukupne situacije u poljoprivredi povećala poticaje po grlu i za prošlu godinu izdvojila dodatnih 100.000 dinara po junici.

»Prerađivači su to zlorabili i zbog toga smanjili otkupne cijene, pa mislim da je ovaj put to pravi razlog. Ima i nekontroliranog uvoza, imali smo neke informacije o uvozu mlijeka u prahu. Što se tiče mog otkupljivača, *Imlek* nije mijenjao otkupnu cijenu, a nadam se da ni neće. Veće mljekare još uvijek imaju prostora za održavanje cijena, a manje su sigurno morale ranije sniziti cijene kako bi imale vlastitu računicu. Na jugu Srbije mljekare su još jesenas vjerojatno snizile otkupne cijene. Bio je i apel Ministarstva poljoprivrede da se ne smanjuje cijena otkupa sirovog mlijeka, ali to je bio samo apel, a i čini mi se da je došao prekasno. Potrebne su konkretnije mjere, primjerice, ako višak mlijeka zaista postoji, država bi ga trebala otkupiti, preraditi u mlijeko u prahu i staviti u robne rezerve. To bi sigurno imalo veći učinak od samog apela«, zaključuje Pavle Firanj.

Iz Ministarstva apel otkupljivačima

Zbog zabrinutosti proizvođača mlijeka u Srbiji da će otkupna cijena sirovog mlijeka u siječnju biti niža za 5

do 8 dinara po litri i njihovog obraćanja Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo je obavijestilo javnost kako je hitno reagiralo i uputilo pismo svim mljekarama i otkupljivačima mlijeka u Srbiji. U dopisu se, između ostalog, navodi sljedeće: »Iz proračuna Republike Srbije isplaćeno je dodatnih 100.000 dinara osobama koje su ostvarile pravo na poticaje za kvalitetne priplodne mliječne i tovnje krave sukladno važećem propisu, za kvalitetne priplodne prvotelke, kao i da će se ove godine povećati poticaji za kvalitetne priplodne mliječne i tovnje krave s 40.000 dinara na 55.000 dinara. Mišljenja smo da će ove mjere, pored svih ostalih mjera koje Republika Srbija planira poduzeti, doprinijeti povećanju stočnog fonda, što će dovesti do veće proizvodnje i bolje kvalitete mlijeka i mliječnih proizvoda. S tim u vezi, apeliramo da ne smanjujete otkupne cijene sirovog mlijeka i da ne odbijate proizvođače mlijeka od otkupa. U slučaju da se na tržištu pojavi mlijeko koje nije zadovoljavajuće kvalitete, molimo vas da posavjetujete proizvođače mlijeka na koji način da hrane krave u zimskom periodu, kao i kako da vode računa o higijensko-sanitarnim uvjetima«, navodi se u priopćenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije.

I. U.

Slavonsko-baranjsko-srijemski Ogranak Društva hrvatskih književnika, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Općina Tovarnik raspisuje

Natječaj za najbolju neobjavljenu kratku priču nadahnutu djelima Antuna Gustava Matoša ili njegovim životom

Prigodom obilježavanja 152. obljetnice rođenja i 111. obljetnice smrti Antuna Gustava Matoša (Tovarnik, 13. VI. 1873. – Zagreb 17. III. 1914.)

Autor/autorica se može natjecati jednom pričom duljine do 12.000 znakova (uključujući i prorede) napisanom na hrvatskom jeziku.

Priče ne smiju biti do sada objavljene u tisku, na internetu ili u video/audio zapisu.

Priče koje se neće referirati na Antuna Gustava Matoša i njegovo djelo neće se uvrstiti u konkurenciju, kao ni priče koje budu dulje od 12.000 znakova s proredima, što je približna duljina prve objavljene Matoševe priče *Moć savjesti* (objelodanjene 13. kolovoza 1882., u *Viencu* br. 33).

Prijavom na natječaj autori i autorice pristaju na objavljivanje odabranih priča u posebnoj zbirci koja će biti objavljena 2026., i predstavljena u sklopu 10. Dana Antuna Gustava Matoša.

Suorganizatori će imenovati povjerenstvo sastavljeno od književnika i/ili književnih kritičara, koje će izabrati tri najbolje priče čiji/e će autori/ice, biti nagrađeni prigodnom poveljom i novčanim iznosom:

1. nagrada 500 eura

2. nagrada 300 eura

3. nagrada 200 eura

Proглаšenje najboljih priča održat će se u u Tovarniku, u sklopu manifestacije **9. dani Antuna Gustava Matoša, u lipnju 2025. godine.**

Priču treba poslati, uz navedeno ime i prezime autora/ice, adresu, e-adresu, broj telefona/mobitela i kratku biografiju duljine do 1000 znakova s proredima, na službeni mail Ogranka DHK: dhksbs@gmail.com do **30. travnja 2025.**

Susret Gibarčana u Osijeku

Sjećanje na zavičaj

Zavičajna udruga *Gibarac* organizirala je 18. siječnja tradicionalni susret Gibarčana, objavila je ta udruga na Facebooku. Ove godine okupili su se u Osijeku. Bio je ovo 27. njihov susret povodom blagdana svetog Vinka a ujedno obilježili su i 29 godina postojanja te udruge.

U prepunoj dvorani *Classic* uz TS *Čuvari noći*, zabava je potrajala do ranih jutarnjih sati. Bilo je gostiju iz Rijeke, Zagreba, Slavonskog Broda, Slatine, Šida, Srijemskih Karlovaca, Tovarnika, Osijeka i okolice.

Skupu su se obratili predstavnik Grada Osijeka **Tihomir Fabijančić** i profesor **Đuro Josić**.

Lozu je simbolično orezao **Martin Kopic Tuna**. U kvizu *Koliko pamtim Gibarac*, u poznavanju starih gibaračkih nadimaka prvo mjesto osvojio je **Stevica Kozarević**. Zaslužnim članovima Udruge uručene su godišnje zahvalnice.

Živan Vidaković izradio je pano s najbrojnim gibaračkim imenjacima a nastupio je i pjesnik **Mato Damjanović**.

H. R.

Profesorica Berbić Kolar u ZKVH-u

SUBOTICA – Dekanica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku i predsjednica Organizacijskog odbora Znanstvenoga skupa *Slavonski dijalekt* i manifestacije *Šokačka rič* prof. dr. sc. **Emina Berbić Kolar** posjetila je 17. siječnja Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Posjet je bio u znaku ranije započete suradnje te je u razgovoru s ravnateljicom Zavoda **Katarinom Čeli-**

ković i djelatnicima Zavoda bilo riječi o suradnji vezanoj uz organizaciju manifestacije *Šokačka rič*.

Šokačka rič međunarodna je znanstveno-kulturna i književna manifestacija posvećena govorima slavonskoga dijalekta, s tradicijom održavanja od preko dvadeset godina. Manifestacija je prošle godine prvi put održana izvan Hrvatske, u Bosni i Hercegovini, a ove godine planira se održavanje *Šokačke riči* u Srbiji.

Ravnateljica ZKVH-a Katarina Čeliković ovom je prigodom prof. Berbić Kolar, dugogodišnjoj suradnici Zavoda, uručila i plaketu izrađenu prigodom obilježavanja 15 godina rada Zavoda.

Predstavljanje najnovije Nove riječi

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU *Hrvatska riječ* organiziraju *Književni salon* na kojem će biti predstavljen najnoviji dvobroj časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ*. Salon će biti održan u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Laze Mamužića 22) u petak, 31. siječnja, u 18 sati. O publikaciji će govoriti članovi uredništva i

autori zastupljeni u časopisu. Pozivaju se svi čitatelji i suradnici našeg časopisa na ovo predstavljanje na kojem će biti riječi i o budućim izdanjima, poručuju organizatori.

Dvobroj časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ* 1-2 za 2024. godinu na 360 stranica donosi obilje tekstova o recentnoj književnoj i umjetničkoj produkciji, ali i o temama iz književno-umjetničke baštine.

Marinbal u Lemešu

LEMES – HBKUD *Lemeš* organizira *Marinbal* koji će biti održan u subotu, 1. veljače, u mjesnom Domu kulture, s početkom u 19 i 30 sati. Za dobru zabavu bit će zadužen Tamburaški sastav *Đuvegije* iz Sombora. Goste očekuje tradicionalni lemeški paprikaš, piće u neograničenim količinama, bogata tombola i *fanki* u ponoć. Cijena ulaznice je 3.000 dinara. Informacije i rezervacije na telefon: **Tamara Kanjo Brkić** 061/647-79-70.

Bunjevačko prelo u Zagrebu

ZAGREB – Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata organizira 15. veljače *Bunjevačko prelo u Zagrebu*. Prelo će biti održano u restoranu *Heart by Lido*, s početkom u 19 sati. U programu sudjeluju ansambl *Hajo* iz Subotice i HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta.

Pokladna večer udruga Matoš

PLAVNA – HKUPD *Matoš* iz Plavne organizira *Pokladnu večer* u subotu, 22. veljače, u restoranu *Bački dvor* (jezero Provala), s početkom u 18 sati. Za dobru zabavu bit će zadužen Tamburaški sastav *Ruže*. Cijena ulaznice je 2.000 dinara u što su uračunati jelo i piće za cijelu večer. Informacije i rezervacije na brojeve telefona: **Igor Probojčević** (060/069-34-07), **Lacika Sabo** (063/825-04-20), **Krunoslav Pakledinac** (065/877-82-10).

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

SOMBOR – HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora organizira 91. *Veliko bunjevačko-šokačko prelo* koje će biti održano u subotu, 1. ožujka, u Hrvatskom domu u Somboru. Okupljanje je od 19 sati, a početak programa je u 20 sati. Goste će zabavljati tamburaški sastavi *Biseri* iz Subotice i *Fijaker* iz Osijeka. Cijena ulaznice, u koju je uračunata bogata tombola i večera je 3.200 dinara. Informacije i prodaja karata u prostorijama HKUD-a *Vladimir Nazor* od 18 do 20 sati, i putem telefona 025/416-019, 060/758-90-02 i 064/659-07-15.

Spomenička ostvarenja hrvatskih kipara u Srbiji: Ivan Sabolić

Spomen-park Bujanj

Primarni element memorijalnog kompleksa tri su velika betonska monolita u obliku stilizirane pesnice, usmjerenih prema nebu i postavljenih na livadi u središtu velikog šumovitog parka

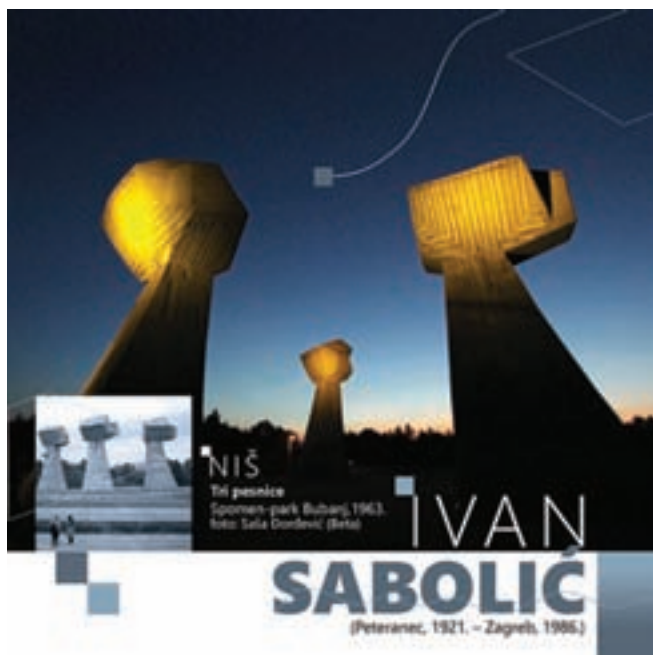
Zajednički kalendar manjinskih hrvatskih institucija u Srbiji za 2025. godinu prikazuje odabrana djela hrvatskih kipara na tlu Srbije koja pripadaju segmentu javne spomeničke baštine. Svakog mjeseca u tjedniku *Hrvatska riječ* predstavljat ćemo spomenuta djela. Mjesec siječanj predstavljen je djelom Spomen-park Bujanj **Ivana Sabolića**, hrvatskog i jugoslavenskog kipara sredine 20. stoljeća.

Kipar, pedagog i akademik

Ivan Sabolić (Peteranec, 24. 8. 1921. – Zagreb, 25. 6. 1986.) bio je hrvatski akademski kipar i akademik, redovni profesor i dekan Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Pripada poslijeratnoj generaciji hrvatskih i općenito jugoslavenskih kipara koji su sredinom 20. stoljeća tragali za izlazom iz okvira socrealizma, pri čemu je Sabolić sintezom i svođenjem oblika na znak i čistu geometrijsku razinu našao samosvojan autorski izraz. U svojoj umjetničkoj karijeri izrađivao je pretežito jednostavne

figuralne kompozicije, psihološke portrete značajnih ličnosti te memorijalne spomenike. Unutar njegovog javnog spomeničkog opusa izdvajaju se *Izvidnica*, spomenik palim borcima u Koprivnici 1955., Spomenik palim borcima u Rovinju 1956., *Husinski rudar*, obilježje u spomen na poginule rudare Husinske bune u Tuzli iz 1956. te *Tri pesnice* na Bujanju kod Niša iz 1963. godine.

Sabolićevo školovanje obilježio je uobičajen slijed događaja. Poslije završetka druge godine građanske škole Sabolić odlazi u Zagreb i upisuje Obrtnu školu. Nakon dvije godine upisuje Akademiju likovne umjetnosti u Zagrebu gdje diplomira 1946. godine nakon čega pohađa i dodatnu specijalizaciju kod **Antuna Augustinčića**. Docentom na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu postaje 1959., a 1964. godine imenovan je za izvanrednog profesora na Akademiji te za pročelnika kiparskog odjela. Dobitnik je Nagrade grada Zagreba 1964. godine za spomenik na Bujanju kraj Niša. Dekanom postaje 1968., a godinu dana kasnije izabran je za redovitog profesora. Kipar Antun Augustinčić 1979. umire te Sabolić

preuzima vođenje njegove Majstorske radionice, a 1981. godine postaje članom JAZU-a. Galerija *Ivan Sabolić* u njegovom rodnom mjestu Peterancu započela je s radom 1983. godine kao izdvojena organizacijska jedinica Muzeja grada Koprivnice u zgradi stare Kapetanije iz 18. stoljeća, na osnovu Sabolićeve darovnice originalnih skulptura, odljeva, crteža, skica i studija. U parku ispred Galerije nalazi se Sabolićev rad, poprsje **Frana Galovića** (1887. – 1914.). Ispred pročelja zgrade postavljena je i njegova skulptura *Zimsko sunce* u kojoj je 1987. godine prema želji kipara pohranjena urna s njegovim pepelom.

Kronologija izgradnje spomenika

Spomen-park Bujanj memorijalno je mjesto masovnog fašističkog terora iz vremena Drugoga svjetskog rata. Naime, od veljače 1942. do rujna 1944. godine pripadnici njemačke okupacijske vojske su na ovom uzvišenju smještenom tri kilometra od centra grada strijeljali više od deset tisuća zatvorenika iz logora na Crvenom krstu u Nišu.

Prvi spomenik izgrađen u znak sjećanja na pogubljenja koja su se dogodila na lokaciji Bujanj bila je kamena piramida skromnih dimenzija izgrađena na tom mjestu 1950. godine, samo pet godina nakon završetka Drugoga svjetskog rata. Već 1953. godine nastoji se kompleks Bubnja proširiti sadržajnijim spomeničkim sklopom. Te je godine osnovan Odbor za spomenik, koji je potom organizirao natječaj za dizajn. Na natječaj je pristiglo dvadeset prijedloga, međutim Odbor ih je sve odbio kao neprihvatljive. Drugi pokušaj sazivanja natječaja za dizajn organizirao je Odbor u ljeto 1959. godine. Međutim, na kraju ovog natječaja s ukupno deset pristiglih rješenja, izborni žiri Odbora nije dodijelio prvu nagradu, već je dodijelio dvije druge nagrade za prijedloge zagrebačkog kipara Ivana Sabolića i beogradskog arhitekta **Mihajla Mitrovića**.

Kako izborni žiri nije bio u potpunosti zadovoljan ni-

jednim prijedlogom, dvojici pobjednika naloženo je da dopune svoje radove. Kad su nekoliko mjeseci kasnije prijedlozi Sabolića i Mitrovića ponovno razmatrani, Sabolićev rad dobio je konačnu nagradu. Njegovo pobjedničko rješenje predstavljalo je uvećani arhitrav, s reljefnim skulpturama, koji sjedi na dva šiljasta stupa a zatim vodi putem velikih stepenica do uglatog geometrijskog monolita usmjerenog prema nebu. No, zbog financijskih ograničenja, žiri je smatrao da je ovakav Sabolićev spomenik preskup te je stoga od kipara zatraženo da izradi još jedan prijedlog spomenika za Bujanj. U zimu 1961. Sabolić je odboru ponudio tri nova kiparska koncepta. Od ova tri Sabolićeva prijedloga, jedan je sadržavao prikaz triju velikih šaka (pesnica) koje izbijaju iz zemlje, uz umanjenu verziju spomen-zida. Upravo ovaj koncept skulpture u obliku »šaka« bio je i finalni koncept koji je žiri konačno odobrio. Tijekom zime 1962. godine Sabolić radi na doradi svog projekta s arhitektima **Josipom Frankolom** i **Antom Lozicom** te krajobraznim arhitektom **Anđelom Rotkvićem**. Izgradnja kompleksa započela je u travnju 1962. godine. Nakon više od godinu dana radova spomen kompleks službeno je otvoren za javnost 14. listopada 1963., na dan kada se obilježilo točno 19 godina od oslobođenja grada Niša od okupacijskih sila Osovine.

Simbolika

Primarni element memorijalnog kompleksa tri su velika betonska monolita u obliku stilizirane pesnice, usmjerени prema nebu i postavljenih na livadi u središtu velikog šumovitog parka. Visina ovih monolita varira od 18 m do 23 m. Ove monolite na jednom kraju okružuje veliki amfiteatar na otvorenom, a na drugom kraju mramorni zid (čija dužina iznosi 23 metra, a visina 2,5 metra) koji je posudio elemente iz izvornog Sabolićevog koncepta arhitrava, ali je ovdje izveden u nešto skromnijem mjerilu. Na njemu je predstavljen stiliziran prikaz zločina koji su se na Bubnju dogodili tijekom Drugoga svjetskog rata. Na desnom kraju zida uklesani su prikladni stihovi niškog pjesnika **Ivana Vučkovića**. Od ovog spomen-zida vodi široka staza popločana grubo obrađenim kamenjem koja posjetitelje vodi do otvorene livade unutar koje se nalaze tri skulpture pesnice. Jedinstvena i skrivena značajka ove staze je da ona promatrana iz ptičje perspektive također ima oblik šake položene preko krajolika. Ova skrivena pesnica pokazuje u smjeru jugoistoka prema središtu grupe od tri betonska monolita. Osim toga, ova četvrta šaka također pokazuje u pravcu pozornice amfiteatra koja, iz ove zračne perspektive, izgleda kao da se zrakasto pruža prema van.

Spomen-park Bujanj stavljen je pod državnu zaštitu 1973. godine, a potom je 1979. proglašen kulturnim dobrom od iznimnog značaja odlukom skupštine SR Srbije. Od 2004. godine u okviru kompleksa izgrađena je specifična »otvorena« kapela od stakla i metala, rad arhitekta **Aleksandra Buđevca** iz Niša, koja na promatrača ostavlja dojam kiparskog ostvarenja.

Branimir Kopilović

VIII. Šokačka večer HKU "Antun Sorgg"

8. veljače (februara) 2025.

TS Ruže iz Subotice

Večera uz neograničeno piće =
3000 dinara po osobi

Bački dvor,
jezero Provala od 18h

Rezervacije:

Krunoslav Šimunović - (+381) (0)69 586 5637

Vedrana Balić - (+381) (0)60 077 5520

Dario Bošnjak - (+381) (0)60 577 5521

Organizirana je bogata tombola!

Bereg

ŠOKAČKO PRELO

nastupa:

TS Djuvegije

15.2.2025.

OD 19:00H

Ulaznica sa neograničenim pićem i večerom - 2300rsd

Salesianine odgojne večeri

Najvažniji posao – odgoj čovjeka

Proteklog vikenda održane su *Salesianine odgojne večeri*, koje su bile pravo osvježenje za brojne obitelji koje su došle poslušati sjajne predavače – salezijance: ravnatelja izdavačke kuće *Salesiana* i ravnatelja oratorija u Rijeci don **Mihovila Kurkuta** i uposlenika *Salesiane* i oca četvero djece **Marina Periša**.

Predavači su svojim spontanom predavanjem oraspoložili, nasmijali, ali i usmjerili roditelje kako se »nositi« s najvažnijim poslom – odgojem čovjeka. Jasno je da je nemoguće u jednoj večeri obuhvatiti sve na zadanu temu »Kako kršćanski odgajati djecu u današnje ludo vrijeme?«, te odgovoriti na sva pitanja, stoga su predavanja, ali i diskusija održani 17. i 18. siječnja u prostorijama *Augustinianuma* u organizaciji *Subotičkog oratorija*.

Svima su dobro poznati oratoriji koji se održavaju za djecu i mlade, a ovo su prve večeri namijenjene odraslima, odnosno roditeljima. Da je to kršćanskim obiteljima itekako potrebno svjedoči podatak da je učionica bila premala primiti sve zainteresirane.

»Predavači su iskusni u ovome, po Hrvatskoj su *Salesianine odgojne večeri* vrlo tražene i posjećivane. Istina je da se oni primarno bave djecom i mladima, ali je svima jasno da su roditelji ti koji odgajaju djecu i koji se susreću s brojnim problemima modernog društva. Zapravo, kako bi mogli cjelovito raditi s djecom, potrebno je da i roditelji budu u to uključeni. Zadovoljni smo odzivom roditelja. Dugo nam je trebalo da dovedemo goste, jer su nam predavači zauzeti, ali ovo nam je sada proba, pa ako vidimo da ima zainteresiranosti, potrebe, rekla bih da ima, voljeli bi nastaviti s time, makar dvaput godišnje«, kaže voditeljica *Subotičkog oratorija* **Vedrana Cvijin**.

Tijekom predavanja don Mihovil je istaknuo kako su djeca zapravo dobra i kako je Bog u njih stavio sve predispozicije da budu dobri ljudi.

»Cijelog života čovjek vodi borbu sa sobom. No, kakav želi biti, kakav će biti muškarac ili kakva će biti žena ovisi od roditelja. Oni su uzor, primjer, oni su poticaj. Nije toliko bitno što ja govorim svojoj djeci, nego kakav sam ja čovjek, što činim. Oni to gledaju. Dok su mali, mogu njima manipulirati kupujući im sve i svašta, ali u jednom trenutku što će ostati? Oni će slijediti moj primjer. Kakav sam bio u trenucima krize, ljutnje, kakav sam bio prema njihovoj mami? Tako će se dečki naučiti ophoditi prema ženama. Stoga je primjer jako velika stvar. Drugo, mi smo kao roditelji nesavršeni ljudi, trebamo Božju pomoć, pomoć drugih ljudi, trebamo rasti, raditi na sebi. Želiš li

dobro svojoj djeci? Radi na sebi. Želiš li da tvoja djeca budu sveta? Ti postani svet. Ne možemo im uliti znanje i želju, nego oni sami to moraju željeti, htjeti. To će oni tek kasnije shvatiti. Naša mana, kao odgojitelja je da bismo mi htjeli odmah vidjeti plodove. Ja sam posijao, želim žnjeti. Ne, ne prijatelju. Tvoje je da siješ, a tko će žnjeti nije tvoje. Nismo strpljivi. Moja poruka odgojiteljima jeste da vjeruju, da se nadaju i da ljube, nema drugoga. To je jedina formula za proživjeti dobar život i onda prihvatiti stvarnost«, poručio je don Mihovil.

Svoju poruku roditeljima, za naš tjednik iznio jer i **Marin Periša**, koji je rekao:

»Uvijek je bilo i bit će teško biti roditelj. Za to nema škole. Tu su strah i briga normalni, ali je isto normalno pitati za pomoć, čitati, educirati se, informirati se. Naši roditelji to nisu imali, ali mi imamo i nije grijeh pitati za pomoć, potražiti rješenje za neku poteškoću jer ih svi imamo. Ono što bih također poručio jeste da se ne bojimo, nego da pokušamo vratiti te trenutke zajedništva u svoje obitelji, ali i s drugim obiteljima, s drugim roditeljima, da dijelimo svoja iskustva, jer puno puta upravo tako riješimo problem. Čujemo da je netko već imao iskustvo koje mu je pomoglo. Današnja otuđenost je možda velika boljka koja nam još više otežava roditeljstvo. Ne bojmo se, a ako je kršćanska perspektiva svakako uključimo i povjerenje u Boga«.

Uz ova dva predavanja u subotu je organiziran oratorij za osnovce u župi sv. Roka, te formacija za mlade, a program je sutradan završen svetom misom.

Ž. V.

Dan škole i proštenje sjemenišne kapele *Paulinum*

Na blagdana Obračanja sv. Pavla apostola sutra, 25. siječnja, Biskupijska klasična gimnazija i sjemenište (kolegij) *Paulinum* proslavljaju Dan škole i proštenje sjemenišne kapele koja je posvećena sv. Pavlu. Sv. Pavao apostol jedan je od najvećih crkvenih pisaca, misionara i propovjednika, stoga mnoge institucije nose njegovo časno ime, među kojima je i ova. Tako će 25. siječnja u 10 sati biti svečana sveta misa u sjemenišnoj kapeli koju će predvoditi biskup Subotičke biskupije **Franjo Fazekas** u zajedništvu s odgojiteljima *Paulinuma*.

Pod svetom misom bit će kratki program u čast sv. Pavla, zaštitnika gimnazije i sjemeništa.

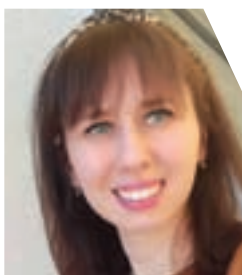
Susret krizmanika

Pastoral mladih Subotičke biskupije organizira Susret krizmanika, koji će biti 17. veljače u Totovom Selu. Geslo ovog susreta bit će »Svi su ljudi rođeni kao originali, ali mnogi umiru kao kopije« (bl. Carlo Acursi). Svi zainteresirani trebaju se prijaviti kod svojih vjeroučitelja.

Otvorenje svetih vrata i na Tekijama

U Srijemskoj biskupiji Sveta vrata u godini Jubileja su na katedrali sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici, a od 11. veljače bit će otvorena i na vratima crkve Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu.

Ovo »blago« je povlastica rezervirana za određena vremena i mjesta, poput jubilejske godine, kada su prilike za dobivanje oprosta umnožene. Iako je obično dopušten samo jedan oprost dnevno, tijekom jubilejske godine može se dobiti i drugi za duše u čistilištu. Jubilej se događa svakih 25 godina, a za katolike je važan jer pruža izvanrednu priliku za postizanje spasenja i doživljaj Božje svetosti koja nas može transformirati. U konačnici potpuni oprost je dar koji pomaže dosegnuti nebo, koji dušu vraća u stanje u kojem je bila kada je primila krštenje.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Svi smo udovi jednoga tijela

Čovjek je često, čak i nesvjesno, sklon gledati s visoka druge ljude, podcijeniti ih i omalovažiti. No, smije li jedan kršćanin s visoka gledati drugoga? Po kojim kriterijima mjerimo tko je od koga vrjedniji? A po kojim kriterijima Bog na nas gleda? Zapitamo li se ikada to, osobito u svojim kršćanskim zajednicama? Svi smo djeca jednog Boga, svi jednako otkupljeni Kristovom krvlju.

Različiti, a jednako vrijedni

Pavao je, čitali smo prošle nedjelje, poslanicom upozorio zajednicu u Korintu da kakav god dar da netko ima, jednako je vrijedan i koristan, jer svi darovi dolaze od Boga. Također, niti jedan dar nije vrjedniji od drugog, te je svatko od Boga nešto primio što u zajednici može upotrijebiti. Ove nedjelje Pavao nastavlja poučavati u istom tonu. On u nastavku poslanice upućene Korinćanima uspoređuje Crkvu s tijelom kojemu smo svi mi, vjernici, udovi. »Kao što je tijelo jedno te ima mnogo udova, a svi udovi tijela iako mnogi, jedno su tijelo – tako i Krist. Ta u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni, bilo Židovi, bilo Grci, bilo robovi, bilo slobodni. I svi smo jednim Duhom napojeni« (1Kor 12,12-13). Dakle, svi vjernici, svi kršteni, svi su u Kristu jedno kao što su udovi u tijelu. To jedinstvo započinje našim krštenjem. No, to nije jedinstvo u kome smo svi isti, nego smo svi u svojim različitostima dio Crkve, kao što različiti udovi čine jedno tijelo. A u svakom djeluje jedan isti Duh, koji, kao što Pavao govori i prošle nedjelje, u svakom prema njegovim sposobnostima i okolnostima, djeluje drukčije.

Različitost darova i funkcija nije povod za rivalstvo i sukobe, naprotiv, povod je za veće jedinstvo unutar zajednice. A zajednica smo samo ako smo zajedno jer »ni tijelo nije jedan ud, nego mnogi« (1Kor 12,14). Svatko je jednako vrijedan

i jednako potreban, jer sve funkcije i svi darovi koje Bog daruje, daruje ih zato što su potrebni i važni unutar njegova naroda, Crkve. A što je najvažnije, sve funkcije unutar zajednice Bog raspoređuje, od njega dolazi sve ono što jesmo, ne od naših zasluga. Zato nema mjesta za oholost i nadmenost, ne možemo se smatrati vrjednijima od drugih i potrebnijima. Naša viša funkcija ili veći dar samo je naša veća odgovornost i obveza, ali ne i veća čast. Zato ne dopustimo sebi da nas zavede ovozemaljski pogled na položaje i funkcije, u Božjoj perspektivi to nije važno, a takav pogled samo će nas učiniti oholima i lošima prema svojoj braći, koji su udovi istoga tijela kao i mi.

Potrebno je zajedništvo

Slika crkve kao tijela vrijedna je i potrebno je često na nju podsjećati. Mi u svojim zajednicama zaboravljamo da je svatko od nas jednako vrijedan. Često se sukobljavamo oko funkcija, oko zaduženja, oko mjesta za sjedenje... Često gledamo jedni druge s visine, osobito kada nam se priključi netko novi. Ne prihvaćamo nove kao sebi ravne, pitamo se gdje je do sada bio, kako je do sada živio, smatramo ga manje vrijednim od onih koji su duže tu.

Svi, i novopridošli i oni koji su tu oduvijek, udovi smo jednog tijela, u svakom djeluju isti Duh i svatko svojim darom može učiniti mnogo dobrog za zajednicu. Bog o svima nama jednako brine i ljubi nas sve istom ljubavlju. Zato se i mi jedni prema drugima trebamo odnositi s ljubavlju i uvažavanjem. U zajednicama treba vladati zajedništvo, jer svi smo udovi jednog tijela kojemu je glava Krist. Stoga mijenjajmo svoje zajednice, potrudimo se dati svoj doprinos zajedništvu koje treba biti vidljivo i trajno.

Skriveni dragulji Podunavlja

Prisutnost katoličke zajednice bačkih Šokaca, svakako i s ostalima na ovom prostoru, a prije svega Mađara i Nijemaca, omogućilo je u danim povijesnim momentima nastajanje većeg broja slikarskih djela kroz namjensko angažiranje svih spomenutih i poznatih slikara, ali i onih koji nam danas nisu poznati

Nastavljajući predstavljanje baštine crkava u šokačkom Podunavlju u ovom broju predstavljamo slikarstvo u crkvama u Baču, Vajskoj, Bođanima i Plavni. Rad je objavljen u časopisu *Nova riječ*, a rezultat je projekta »Uloga osjećaja pripadnosti zajednici i prostoru u zaštiti na naslijeđa bačkih Hrvata Šokaca«, koji je financiralo Pokrajinsko tajništvo za visoko obrazovanje i znanstveno-istraživačku djelatnost uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji.

Bač

U Baču se nalazi vrijedna riznica crkvenog slikarstva, koje se čuva u crkvi sv. Pavla, župnom dvoru i Franjevačkom samostanu. U crkvi sv. Pavla oltarnu je sliku naslikao **Jozef Peški** 1839. godine. Porodica Peški bila je slavna slikarska porodica. Njihov predak se doselio iz Moravske u Peštu, s njemačkom glumačkom trupom kao

Sveta Katarina Sijenska s Bogorodicom i Kristom, Bač

scenski slikar, gdje se kasnije posvetio crkvenom slikarstvu. Porodica je generacijama bila cijenjena i tražena, a naročito za oslikavanje oltarnih slika. Slika *Sveti Josip* iz 1847. godine, na jednom od bočnih oltara u istoj crkvi, djelo je slikara **Jovana Kljajića** iz Novog Sada. Slika *Sveta Katarina Sijenska s Bogorodicom i Kristom* jedna je od najstarijih na ovom prostoru. Izložena je u župnom dvoru u Baču, ranije samostanu časnih sestara, kamo je prenesena iz crkve. Na njoj poledini piše: »Ovu sliku je dao da se izradi plemeniti gospodin Johann Vilhelm Baron fon Pheffershaen komandant Petrovaradina, koja

Sveti Pavao pred Damaskom, Bač

je odmah osvećena i čitana je sveta misa. Johan Fertl naslikao 22. januara 1730.«. Slika je crkvi u Baču darovana 1907. godine. U jednoj od prostorija bačkog župnog dvora čuva se i portret dr. **Ludovika Hajnald** iz 1878. godine, autora **Lošingera**. Hajnald je bio nadbiskup, a kasnije i kardinal, koji je nadgledao izgradnju zgrade samostana. Konačno, sliku koja je izložena u hodniku prizemlja župnog dvora u Baču *Bičevanje Krista* naslikao je 1908. godine mađarski slikar **Ferenc Lohr** iz Budim-

Sveti Antun, Bač

pešte. Ovaj akademski slikar s Akademije finih umjetnosti u Münchenu ukrasio je brojne crkve širom Panonske nizine.

Franjevački samostan u Baču ne samo da je bogata galerija crkvenih slikarskih djela, već je i mjesto gdje se čuva kultura i tradicija Šokaca bačkog Podunavlja stoljećima unatrag. U njegovim odajama, zahvaljujući kolekcionarskom angažiranju fra **Josipa Špehara**, skladišteni su brojni etnografski predmeti, kao važan segment pokretnog materijalnog naslijeđa Šokaca od Berega do Plavne. Pod masivnim zvonikom, u uglu prizemlja samostana, nalazi se ikona poznata i kao *Radosna Gospa Bačka*. Sliku su iz svoje prapostojbine u Bosni donijeli upravo Šokci i to je spomen na svetište Gospe Gradovrške. *Radosnu Gospu Bačku* naslikao je slikar **Dima** 1684. godine, a okrunio je fra **Jure Bačvanin** 1685. godine. Milosni lik *Radosne Gospe Bačke* uvjerljivo povezuje Bosnu kao stari i Bačku kao novi zavičaj Šokaca. U franjevačkoj crkvi Uznesenja Marijina stoji nekoliko vrijednih djela poznatih autora. **Franz Falkoner** naslikao je sliku *Stigmatizacija svetog Franje*, oko 1774. godine. Tada je završena kapela na čijem se oltaru slika i danas nalazi, samo što su zidovi kapele naknadno uklonjeni. U lijepo oblikovanom baroknom oltaru nalazi se slika *Sveti Antun Padovanski* koju je naslikao glasoviti barokni umjetnik **Paulus Antonius Senser**. Slikarov umjetnički opus danas se može pratiti u Mađarskoj, Hrvatskoj, Srbiji i Bosni i Hercegovini. Njegovo djelo je i slika *Sveti Rok*, na kojoj je svetac prikazan uobičajeno sa štapom dok pored njega stoji pas. Sliku *Posljednja večera* u refektoriju samostana naslikao je također Senser. Ovo najmonumentalnije djelo šokačkog Podunavlja u Bačkoj datira iz 1737. godine. Do

sada je više puta detaljno restaurirano, a zanimljivo je da je među restauratorima u jednom momentu zabilježen i već spominjani **Mathias Hanisch** (1805.), autor slika u crkvama u Beregu i Monoštoru.

Vajska, Bođani, Plavna

U crkvama u Vajskoj, Bođanima i Plavni također se nalaze slike, prije svega one na glavnim oltarima, veoma važne za crkveni život zajednice, ali ne toliko i sa stanovišta umjetničke vrijednosti. Nesporno je da i one predstavljaju bitan segment kulturnog naslijeđa zajednice Šokaca u Podunavlju Bačke. Kao posebna vrijednost ovdje ističe se slika koja stoji u vezi sa župom u Plavni, iz 1721. godine, a koja prikazuje svetog Jakova starijeg. Najvjerojatnije da je ranije bila u funkciji oltarne slike u lokalnoj crkvi. Na traci izvedenoj sivom bojom u donjem dijelu stoji natpis na osnovi kojeg se može pretpostaviti da su sliku na ove prostore donijeli franjevci iz Bosne. O vrijednosti ovog slikarskog djela govori i to što je, na prijedlog Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Petrovaradina, ono zaštićeno kao spomenik kulture 1969. godine.

Značaj slikarstva u šokačkim crkvama

Značaj šokačke zajednice za slikarstvo crkava u selima od Berega do Plavne treba promatrati s dva bitna stanovišta. Kao prvo, prisutnost katoličke zajednice bačkih Šokaca, svakako i s ostalima na ovom prostoru, a prije svega Mađara i Nijemaca, omogućilo je u danim povijesnim momentima nastajanje većeg broja slikarskih djela kroz namjensko angažiranje svih spomenutih i poznatih slikara, ali i onih koji nam danas nisu poznati. Kao drugo, vitalnost zajednice u prethodnom periodu omogućila je i očuvanje vrijednog crkvenog slikarstva na licu mjesta, što je značaj koji se najbolje može sagledati u usporedbi sa slikarskim djelima iz crkava onih naselja s nekada većinskim njemačkim stanovništvom, koja su u međuvremenu nestala ili su izmještena.

U budućem periodu, sadržajno, vrijedno i bogato naslijeđe crkvenog slikarstva u šokačkim crkvama Podunavlja u Bačkoj trebalo bi više podrediti suvremenim tehnikama interpretacije i tumačenja naslijeđa, kako bi ono postalo dostupno svima koji su za ovu temu zainteresirani. U tome bi trebala pomoći i činjenica da je svih sedam naselja koje Šokci nastanjuju u Bačkoj odnedavno sastavni dio UNESCO-ovog prekograničnog Rezervata biosfere Mura – Drava – Dunav. Ovaj prestižni i međunarodni status je diljem svijeta posvećen očuvanju prirodnog i kulturnog naslijeđa kroz ostvarivanje strategija održivog razvoja. Tako bi se, kroz promatranje prezentacije naslijeđa, zajednica Šokaca mogla povezati ne samo s ostalim zajednicama na prostoru gdje žive stoljećima, već i sa svim ostalim duž tokova Mure, Drave i Dunava, tamo gdje je ovaj rezervat proglašen (Austrija, Slovenija, Mađarska, Hrvatska i Srbija).

prof. dr. sc. Vladimir Stojanović

Izvor: *Nova riječ*

XVI. GUPČEV BAL

8. VELJAČE 2025.

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Matija Gubec« organizira XVI. »Gupčev bal«, koji će biti održan 8. veljače 2025. godine u velikoj dvorani Doma kulture u Donjem Tavankutu, od 19,00 – 02,00 sati.

Za dobru zabavu pobrinut će se TS "Biseri" iz Subotice te TS "Kvinta" iz Osijeka.

Cijena ulaznice za »Gupčev bal«, u koju su uračunati večera i neograničena konzumacija pića je 3.000,00 dinara.

Ulaznice za bal se mogu rezervirati na broj:
+381 64 2015274 (Kristina Križan)

Dida Loca u Venecije

Kad počnu padati prve pahulje, neminovno se sjetim osobe s ove fotografije. Urezao mi se u pamćenje i redovito izaziva smiješak. Ne, nije on znanstvenik, nije spisatelj, ni glazbenik, niti poznati humanitarac...

On je **Marko Vidaković, Locin** (1908. – 1999.) iz Son-te, osobno bih rekla iz obitelji dobričina. Svi su bili nekako opušteni, tihi, ne pretjerano rječiti ali ono što su izrekli (če-sto s izvjesnom dozom humora) ili učinili ostajalo je čvrsto u sugovorniku. Dida Loca je bio poljodjelac. Imao je nešto zemlje, vatrena (drvena) kola, a kasnije *špediter* u koje je u početku prezao svoju kobilu Belu. Ubrzo je Bela dobila ždrijebe kome su dali ime Mali koji je u dogledno vrijeme zajedno s majkom bio u svim poslovima.

Djeca, u koje ubrajam i sebe, iz njegovog ali i iz ostalih sokaka, pa skoro i iz polovice sela zvala su ga dida Loca. Kada nije bio na njivama, prevozio je mnogim obiteljima sve što im je bilo potrebno, i to uz simboličnu naknadu. Ako je netko bio jako siromašan, odradio mu je bez na-knade. Kad bi se dotični usprotivio, nerado ga je primao u društvo da možda donesu nešto iz polja kao što je *miš-linger*, sijeno, povrće s njive i sl. Razmišljajući sada u veli-kom odmaku od sedamdesetak godina, rekla bih da je bio »anđeo« za sirotinju.

Kud god je išao pratila ga je grupa djece trčeći za njego-vim kolima i konjima vičući za njim: »Dida Loco, možemo u šaraglje?«. Dida Loca nije umio reći ne, jedino, kad je bio prepun tovarom, dida je odgovarao: »Ko se može pri-pet na šaraglje«. Naravno, nismo odustajali »pripeti se« za stražnji dio kola, pripijeni jedno uz drugo, trpjeli smo guranje i sudaranje vozeći se izvjesno vrijeme, a onda su prvo ispadali najslabiji po putu u prašinu, a do kraja sela i ostali.

A kad padne prvi snijeg! Prezao je velike sanke (sone) i kretao u polje po kukuruzovinu (hranu i prostirku za mar-vu). Uvelike smo se raspitali kada će dida Loca u polje, pa ma bili gladni i žedni uskakali smo u saone, jer u polju se mogla zahvatiti gruda snijega, sabiti i lizati dok ne uto-liš glad i žeđ. »Višak osoblja« poispadao je putom, ali bez ljutnje, samo je po koja suza skliznula na vrh nosa i tu se i smrznula s onim drugim.

Ljubav prema djeci odavno je rođena. Dida Loca je iz-gubio trinaestogodišnjeg sina koji se ubo na trinu od ko-noplje. Umro je od tetanusa. Nakon nekoliko godina umr-la mu je mlada supruga ostavivši kćerkicu od 5-6 godina.

U to vrijeme se mnogo umiralo. Samci nisu mogli op-stati sami. Radilo se skoro sve u dvoje, pa se tako i dida Loca nakon pristojnog vremena žalovanja ponovno ože-nio za udovicu s dvije kćeri od pet i sedam godina. Djeca su odrastala uz mnogo požrtvornosti roditelja i rodbine. Najmlađa kćer **Ruža** kada se udala, s bračnim drugom odselila je u Kopar, zaposlila se i dobila kćerkicu **Suzanu**.

Mnogo su dolazili u Sontu kao i sva dida Locina djeca. Suzana, odrasla u daleko civiliziranijem svijetu, bila je zadržana ruralnim načinom života i prirode u Sonti, pa je i kao odrasla osoba često navraćala u Sontu kod očevih i materinih roditelja. Ona od sviju dragih osoba dida Locu izdvaja i danas i čuva i ovu fotografiju među ostalim kao i uspomene na njega. Dida Locinu kuću je renovirala i često navraća u nju.

Kao djevojčica je nagovorila roditelje da povedu dida Locu u Kopar i u Veneciju, kad je, je li, već tu. Dida Loca je tada, 1977., prvi put vidio more, a tek Venecija mu se činila nestvarna i čudesna. Čamci, gondole i palače kao da su izrastali iz vode. Bilo mu je nezamislivo kako žive ljudi u sred velike vode. Bio je to doživljaj nebrojeno puta ispričan i prepričavan na prelima, u vinogradima i pudari-ni, u hladovini duda ili oraha, dok se ručalo u vrijeme ko-panja kukuruza i repe ili u žetvi pšenice. Netko bi samo rekao: »De, dida Loco, 'nu tvoju ka' si bijo Venecije«.

Ruža Silađev

Kao što znate, nedavno je u izdanju *Hrvatske riječi* izašla knjiga pod nazivom *Djetinjstvo koje ne poznaješ*, autorice **Ruže Silađev**. Sigurna sam kako ste za nju već svi čuli, a i čitali neke njene priče, koje smo objavljivali u *Hrcku*.

Sada donosimo jednu zanimljivu priču, koju možda ni zamisliti ne možete, ali kada bi bar bilo snijega... možda bi i vi željeli iskusiti ovu priču.

Tetak i magarac

Moj djed je imao magarca koji se zvao Bogar. Lijepo su se slagali djed i Bogar. Ljeti je djed prezao magarca u dvokolicu i išao u polje po povrće i voće. Zajedno su čuvali vinograd od lopova i škvoraca. Dok je djed radio u vinogradu, Bogar bi pasao travu ili bi se valjao po zemlji i revao. Po njegovomu revu, djed je znao da li je Bogar žedan ili gladan. Magarac je bezuvjetno slušao djedove naputke i zbog toga ga je djed jako volio. Često je znao reći:

– Moj Bogar kao da nije magarac! On uopće nije tvrdoglav!

Godinama su zajedno radili i kad je djed već ostario nije htio prodati magarca.

– Zajedno starimo i neka tako ostane do konca. – rekao je djed.

Mnogo puta su ujaci i tetak dolazili moliti djeda da im da magare za nešto prenijeti, mada su se znali i podsmjehnuti djedovu prijevozu. Djed je odbijao, jer se plašio da će u Bogara proraditi magareća ćud i tko zna što bi mu netko od njih mogao učiniti!

Jedne zime je usfalilo kukuruzovine čijim se lišćem Bogar hranio. Djed je bio bolestan i zamolio je moga tetka da krene sa magaretom u polje. Snijeg je zabijelio sokacima i njivama. Bogara su upregli u veće sanjke. Uz tetka smo sjele ja i moje dvije sestrice. Bogar je kasao kroz selo i polje a mi smo se neizmjereno veselile i pjevale cijeloga puta. Činilo nam se da se i Bogar raduje. Vukao je sanke bez pogovora.

Kad smo stigli na njivu, pomogle smo tetku natovariti snopove kukuruzovine na sanke. Onda smo sjeli na snopove i mi. Tetak je povukao uzde:

– Pomoz, Bog! Hajdemo, Bogar!

Bogar je stajao kao ukopan. Nije mu se kretalo. Tetak je ponovno protresao uzde:

– Hajde, Bogar, hajde! – no magarac se ukopao koptama u snijeg, uspravio uši i frktao, ali krenuti nikako nije htio.

– Dragi Bogar, mili Bogar! – tepale smo sa vrha snoplja, no pomaka nije bilo. Tada tetak siđe sa sanjki, pomilova magarca po glavi, a on se odjednom kao metak da u trk. Tetak je potrčao za sanjkama vičući:

– Stani, Bogar, stani!

Magare je trčalo koliko može. I tetak je trčao iz sve snage za nama i jedva nas je stigao. Uskočio je u sanjke u trku i sjeo. Nakon prijeđenih nekoliko metara magare odjednom stade. Ponovo smo ga molili i kumili da pođe, ali on je samo ukočeno stajao. Tetak je bio sav crven u licu i oznojen. Izgubio je živce i počeo grditi magarca.

On je stajao ne dajući nikakvoga znaka da zna, da se tu uopće nešto o njemu radi.

Malo smo stajali, da se tetak odmori, a onda tetak ponovo siđe do magareta. Taman što je sišao, Bogar opet pojuri kao iz katapulte, a mi smo se smijale u sav glas. Tetak je očajnički pokušavao da nas stigne. Odjednom kao i prvi put magare iznenada stade. Tetak sav zadihan, dotrča i popne se na sanke.

Au, majku mu magareću! Pa, taj mene zafrkava u zdrav mozak! – jadao se tetak.

Kad je trebalo krenuti ponovi se predašnji scenarij. Već se vidjelo da će se tetak namučiti dok ne stignemo doma. Mi smo se prestale smijati. Bilo nam je žao tetka. On je gajio nadu kad budemo stigli u selo da će se Bogar uprijetiti. Međutim, magare je nastavilo svoju taktiku sve do djedove kuće. Dok tetka nije bilo na sanjkama, jurio je i vukao sanke bez pogovora, čim je tetak sjeo na sanjke, on bi prestao vući. Ljudi su prolazili pored nas, okretali se i smijali. Magarac je suvereno vladao situacijom. Djedovoj kući smo stigli preumorni.

Uglas svi zajedno smo djedu ispričali kako je Bogar bio nevaljao.

Djed je polagano upalio lulu, zavrnuo brkove (najduže u selu), povukao dim i obratio se tetku:

Pa, ti ga uvijek gledaš mrko! A, još si, pride, i neprijateljski raspoložen prema njemu. Zar ne?!

Ruža Silađev

Zadatak

U prazne kvadratiće upiši brojeve koji nedostaju.

	+	5	=	15
+		+		+
13	+		=	
=		=		=
	+	12	=	

2	+	4	=	
+		+		+
	+	1	=	4
=		=		
5	+		=	

	+		=	
+		+		+
20	+	12	=	
=		=		=
	+	22	=	84

Hrckov spomenar

ZOVEM SE: **David Kovačević**

IDEM U ŠKOLU: OŠ *Matko Vuković*, Subotica – 4. razred

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: glazbena škola, harmonika

VOLIM: obitelj

NE VOLIM: svađu

U SLOBODNO VRIJEME: odmaram se

NAJ PREDMET: tjelesno

KAD ODRASTEM ŽELIM BITI: programer

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Tražim simpatičnu i lijepu Hrvaticu za međusobno učenje hrvatskog i mađarskog jezika. Ja sam »mlad« umirovljenik, po nacionalnosti Mađar. Tel.: 061/6566-577.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa navise.

Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsAppa ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25. Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m²
Tel: 063/738-97-85

Prodajem kuću u Mišićevu – stambeni dio 130 m², plac 2800 m², u ekonomskom dijelu ima štala, svinjac i krupara, čardak, košarnik, dvije garaže. Informacije na telefon: 064/3007614.

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade voćke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Prodajem plišanu otunka, strigansku maramu, tkane ponjave i pregače. Informacije na telefon 062/1789106.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019), Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

za izgradnju proizvodnog kompleksa mega tvornice s pratećim objektima u dijelu postojećeg kompleksa na k. p. 36916/1 K. O. Donji grad u Subotici s urbanističko arhitektonskom razradom lokacije

(naručilac projekta – *ElevenEs*, d.o.o. Subotica)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu od 31. siječnja do 6. veljače 2025. godine, svakog radnog dana od 8 do 12 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204.

Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotica www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je KUBARCH d.o.o. za projektiranje, inženjering i konsalting Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 31. siječnja do 6. veljače 2025. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljovčić.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* koji

VAŽI DO 28. 1. 2025.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sati i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Šalter za putovanja

Ako dozvolite...

Postoje brojne destinacije diljem svijeta koje su nepristupačne za širu javnost ili zahtijevaju posebne dozvole zbog zaštite prirodne sredine, kulturne baštine, ekoloških razloga, ili čak zbog političkih i sigurnosnih razloga. U nekim slučajevima vladine ili privatne organizacije mogu izdati dozvole samo za specijalizirane posjetitelje, kao što su istraživači, znanstvenici, novinari ili grupe sa specifičnim interesima. Ovog tjedna navodim nekoliko zanimljivih destinacija koje zahtijevaju posebne dozvole za posjet.

Sjeverna Koreja je, možda, najpoznatija destinacija koja zahtijeva posebne dozvole. Zbog stroge kontrole nad turistima posjetitelji mogu ući u zemlju samo putem organiziranih tura koje su pod punom kontrolom vlasti. Svi posjeti strogo su nadzirani, a dozvole su potrebne ne samo za ulazak, već i za kretanje unutar zemlje. Turisti ne mogu slobodno istraživati gradove ili sela, već moraju biti u pratnji vodiča.

Iako je Antarktik tehnički međunarodni kontinent, veći dio je zaštićen prema Antarktičkom ugovoru, koji regulira istraživanje i posjete. Za ulazak u istočni dio Antarktika, koji je najizoliraniji i ekološki najosjetljiviji, potrebne su posebne dozvole. Zbog teških vremenskih uvjeta i zaštićenih ekosustava turizam u ovom dijelu svijeta strogo je reguliran, a dozvolu mogu dobiti samo istraživači, znanstvenici ili organizirane ekspedicije.

Sljedeća destinacija, otok Koh Tachai na Tajlandu, jedno je od najljepših mjesta za ronjenje, no od 2016. godine zatvoreno je za turiste kako bi se zaštitili lokalni ekosustavi. Za posjet određenim dijelovima otoka potrebne su posebne dozvole. Zatvaranje je bilo dio napora da se očuva ovo jedinstveno ekološko područje.

Islas Ballestas, često nazivana Malim Galapagosima, dom su ogromnim kolonijama ptica, morskih lavova i pingvina. Iako su popularna destinacija, za posjet određenim dijelovima otoka potrebne su posebne dozvole zbog zaštite ekosustava i životinja. Također, broj brodova koji mogu posjetiti otoke u jednom danu strogo je ograničen.

Izravno s malog, idemo i na veliki. Šalu na stranu, dozvole i poštovanje određenih pravila bit će vam potrebni ako planirate na Galapagos. On je poznat po svojoj ekološkoj i biološkoj važnosti te postavlja visoke standarde za zaštitu svog prirodnog okruženja.

Na ovoj tjednom popisu našao se i bivši nuklearni kompleks Černobil, popularna destinacija za ljubitelje mračnog turizma, ali posjet zoni isključenja i područjima oko Černobila zahtijeva posebne dozvole. Iako su organizirane ture sada dostupne, svaki posjet mora biti odobren od ukrajinskih vlasti, jer područje i dalje predstavlja rizik zbog visokih razina zračenja u određenim dijelovima.

Tu su i Maja piramide u Nacionalnom parku Tikal, kao i druge neistražene piramide u Gvatemali. Djela ovih drevnih ruševina su zaštićena i često pod kontrolom lokalnih vlasti, a dozvole se izdaju samo za specijalizirane arheološke misije ili vođene ture.

Bajo Nuevo je izolovani otok koji se nalazi u Karipskom moru, dio teritorijalnih voda Jamajke. Ovaj dio mora zaštićen je zbog velikih koraljnih grebena i morskog života. Da bi posjetili ovaj dio, turisti moraju dobiti dozvolu od jamajčanskih vlasti, a broj posjeta je ograničen kako bi se smanjio utjecaj na prirodni ekosustav.

Meni, iskreno, najinteresantniji je otok Sentineli, dio Andamanskih otoka, dom Sentinelskog plemena, jednog od posljednjih plemena na svijetu koje je potpuno izolirano od vanjskog svijeta. Zakon zabranjuje posjet ovom otoku, jer je pleme agresivno prema posjetiteljima i postoji opasnost da bi kontakt s vanjskim svijetom mogao ugroziti njihov način života. Iako postoji zabrana, u nekim slučajevima vladine su dozvole izdane istraživačima i antropolozima, ali uz strogi nadzor.

I za kraj, Socotra, arhipelag u Indijskom oceanu, dio Jemena, poznat je po svojoj jedinstvenoj florističkoj i faunističkoj baštini. Zbog političkih i sigurnosnih razloga, kao i zbog zaštite prirodnih resursa, potrebna je specijalna dozvola za posjet otocima. Socotra je dom nekih od najnevjerojatnijih i najstarijih biljnih vrsta, ali zbog sukoba u Jemenu, otoci su ograničeni za turiste.

Ove destinacije, zbog svoje izoliranosti, zaštićenosti ili političkih i ekoloških razloga, nude jedinstvenu priliku za one koji traže autentična, netaknuta iskustva, ali uz posebnu pažnju i odgovornost prema prirodi i lokalnoj zajednici. Za mnoge od njih posjet zahtijeva temeljitu pripremu i razumijevanje specifičnih uvjeta, a odgovarajuća dozvola može otvoriti vrata avantura u mjestima koja su još uvijek daleko od masovnog turizma. Uvjeti vrijedni dodatnog angažiranja.

Gorana Koporan

Hrvatska poražena od Egipta u posljednjem susretu skupine

Crveni alarm

Posve neplanirano, uz potpunu nevjericu dupke ispunjene zagrebačke Arene, rukometna reprezentacija Hrvatske doživjela je prvi poraz na Svjetskom prvenstvu. Egipat je bio u svemu bolji (28:24) i upalio je crveni alarm u stručnom stožeru **Sigurdssona** i kompletnom igračkom kadru najboljih hrvatskih rukometaša. Metafora s vremenskim upozorenjem na potencijalne elementarne nepogode posve je prikladna, jer se uz ledene zimske vanjske temperature dogodilo »smrzavanje« u užarenoj atmosferi najveće sportske dvorane u državi.

ne, jako nadahnutih Egipćana. Podsjetimo one koji slabije prate rukomet kako je Hrvatska već gubila protiv istog protivnika (19 odigranih susreta – 7 poraza) i da je Egipat zasigurno najbolja izvan europska rukometna reprezentacija koja s prenesena četiri boda u drugi krug ima odlične šanse za

Dva lica

Hrvatska reprezentacija pokazala je dva lica u dosadašnja tri susreta na SP-u. Prvo krajnje nadahnuo i inspirativno viđeno je u uvodnim susretima protiv objektivnih outsidera Bahreina (36:22) i Argentine (33:18). Ali o tim partijama ne treba više trošiti riječi jer su bile očekivane protiv rivala iz tzv. druge ili treće svjetske lige. Ali ovo drugo lice, koje je nacionalna momčad pokazala u nedjelju navečer protiv Egipta, bilo je razočaravajuće i bezidejno što se najbolje pokazalo u brojnim nerealiziranim napadima protiv, s druge stra-

prolazak i dalje u četvrtfinale. S druge strane, jedan od domaćina ovog Svjetskog prvenstva, uz Dansku i Norvešku, morat će u drugom krugu dobiti sva tri susreta i na taj način samostalno odlučivati o svojoj daljnjod sudbini. Prvi popravni bit će protiv Zelenortskih Otoka koja je pobjedom protiv Kube (38:28) izborila plasman u nastavak natjecanja. Jedina dobra okolnost je činjenica kako nakon šoka protiv Egipćana neće odmah uslijediti duel protiv dvije najjače momčadi u novoj kvalifikacijskoj skupini – Islanda i Slovenije. Prilika je to da novi kapetan **Karačić** (u odsustvu **Duvnjaka** i **Cindrića**, što je uvelike utjecalo na slabu partiju i prvi poraz) povede svoje suigrače na put povratka u prvo lice, ono s početka mundijalskog turnira. Jedan poraz, osobito u startnom dijelu turnira, ne može značiti kraj svega jer još se ima dosta igrati i puno je bodova u igri, ali mora značiti alarm za prestrojavanje svih raspoloživih snaga i vraćanje u psihološku stabilnost koja je itekako nužna kada se želi ostvariti veliki rezultat.

Kalkulacije

Kako to uvijek biva, kada se kockice ne poslože u željenom smjeru, odmah se pojavljuju sve moguće kalkulacije i opcije po kojima bi Hrvatska mogla izboriti toliko željeni plasman u četvrtfinale SP-a. Najbolja i vjerojatno dobitna verzija je dobiti sva tri susreta i s osam osvojenih bodova biti jedna od dvije prvoplasirane momčadi. U drugim proračunima, ukoliko Egipat pomrsi račune Islandu ili Sloveniji, a pritom i sam izgubi koji bod, prolaz bi bio znatno lakši. Bilo kako bilo, pred nama su zanimljivi dueli koji imaju jednu zajedničku točku – prava na pogrešku više nema. Konačno, medalje će pripasti samo najboljim!

D. P.

Foto Hina/ Dario GRZELJ

KOŠARKA

Težak poraz

Košarkaši *Spartaka Office Shoesa* uvjerljivo su poraženi na gostovanju kod *Partizana* (80:103) u Beogradu. Euroligaš je bio prejak za subotičku momčad koja je nakon ovog poraza pala na 8. mjesto tablice ABA lige. U sljedećem, 18. kolu *Spartak* će, u subotu, 25. siječnja, od 18 sati, ugostiti *Krku* iz Novog Mesta.

TENIS

Pavić u četvrtfinalu

Jedini preostali hrvatski predstavnik na prvom Grand Slam turniru nove sezone **Mate Pavić** izborio je skupa sa svojim partnerom **Marcelom Arevalom** plasman u četvrtfinale turnira muških parova. Najbolji rezultat u singlu napravila je najbolja hrvatska tenisačica današ-

EPA/LUKAS COCH

njice **Donna Vekić** koja je uspjela stići do osmine finala gdje ju je zaustavila **Anastasia Pavlyuchenkova**.

POGLED S TRIBINA

Povratak 1. HNL

Uvodnim susretom 19. kola između *Osijeka* i *Šibenika* nastavlja se, nakon kraće zimske pauze, nogometno prvenstvo Hrvatske. Svi ljubitelji domaćeg nogometa ponovno će doći na svoje, jer nas u nekoliko sljedećih mjeseci očekuje jedna od najzanimljivijih borbi za naslov prvaka. Prvoplasirani dvojac *Rijeka* i *Hajduk* ima veliki startni kapital od sedam bodova viška ispred trećeplasiranog branitelja naslova *Dinamo*. Ali, *modri* će, ukoliko ne uspiju izboriti nastavak igranja u Ligi prvaka, biti isključivo fokusirani na domaće prvenstvo i to će biti posve drugačija priča. Kako će sve to izgledati vidjet ćemo već ovoga vikenda kada će sve tri spomenute momčadi imati svoje premijerne »proljetne« susrete. *Rijeka* dočekuje *Lokomotivu*, *Hajduk* je domaćin *Slaveni*, dok će *Dinamo* ugostiti *Istru*. Na papiru to nisu prejak protivnici, ali su

upravo brojni susreti u jesenskom dijelu prvenstva pokazali kako nema slabih protivnika i da se bodovi vrlo lako gube u već unaprijed »dobivenim« utakmicama. Najbolji primjer su jedina dva poraza *Hajduka* koje je doživio protiv *Gorice* i *Varaždina*, dok je primjerice dobio *Dinama* u oba susreta, a s *Rijekom* odigrao neodlučeno. Stara je nogometna mudrost da se prvenstvo osvaja pobjedama u tzv. malim susretima, te jednako tako gubi porazima u istima. Jedan od favorita za naslov splitski *Hajduk* to je najbolje osjetio na svojoj koži, baš kao i *Dinamo* koji je kiksirao protiv *Lokomotive*, *Osijeka* i *Slavena*. Jedina neporažena momčad je *Rijeka*, ali je i ona izgubila mnogo bodova u brojnim neodlučenim susretima (9). Ali sve je to sada prošlost, jer sadašnjost započinje danas, u petak, 24. siječnja. Slijedi 19 novih susreta i jedno je sigurno: bit će velike borbe, kako u derbijima ali isto tako i u malim susretima s ostalim članovima elitnog razreda hrvatskog klupskog nogometa. Na zadovoljstvo svih navijača!

D. P.

Umotvorine

- * Prijatelja nasamo kori, a javno hvali.
- * Trač umire kada uđe u uši inteligentne osobe.
- * Kad si sretan, i sunce za tobom žuri.

Vicevi, šale...

Zaustavlja me policajac:

- Jeste li vezani?
- Jesam, najviše za majku!
- Napustite vozilo!

- Što ima prijatelju?
- Evo idem na predavanje.
- Nema predavanja, prijatelju, bori se do kraja!

Aforizmi

- * Pusti me da padnem, ako moram pasti. Onaj koji postajem će me uhvatiti.
- * Postoje oni koji daju s radošću, i ta radost je njihova nagrada.
- * Samo je jedna stvar bolnija od učenja iz iskustva – neučenje iz iskustva.

Vremeplov – iz naše arhive

**Disco večer,
HKC Bunjevačko kolo, 2016.**

Didine pripovetke (iz knjiga Balinta Vujkova) Velika devka i prošnjaci

Bila jedanput jena velika devka i su joj došli prošnjaci. Lupali na portu, nitko ne odgovara, a u domu se vidi svetlinja. Ovi iz dvora su turili i brez da odgovori neki i nađu tu devku veliku pored prosveta se greje. I joj reku:

– Zašto se ne odvikneš?!

A ona jim reče:

– Taki je dom brez uši.

Su je zapitali koliko ima godine, a ona jim odgovori:

– Imam polak kakon mama mi.

– A mama ti koliko ima?

– Moja mama samo pet godine je pomlada od mene, a mi svi tri imamo sto godine.

Su vedeli: čudna devka! I zapitaju:

– De ti je tvoj nena?

– Ošal suvemi drvi za sirova.

– Ket la da dođe?

– Ako ide naokol doći će pobrško, ako ide napravac, možda se zabuni.

Pitali ju onda:

– A de ti je mama?

– Mama mi je ošla u komšije da si vrišti lansk smej.

– A de ti je brat?

– On je u gradini. Čini teranjku. Zajeci koji je ubije ji mane tamo, a koji mu uteku, on ji donese doma.

Prošnjaci stali su i se mislili. Onda su zamolili devku da jim kaže čitavo stvari, a ona jim je kazala:

– Dom koji nema uši je onej dom što nema kuće, a nena je ošal s koli suvemi da donese drva sirova, ako ide naokol put je dobar i la da dođe pofriško, ako udri napravac može da izvrne i da se zabuni. Mama je ošla u komšije da se porodi. Brat je u gradini si blva kožu. Blve koji je umori, mane u gradini, a koje mu uteku ji donese u kožuvu doma. A svega to – reče devka – molim vi, bićete gladni. Što da vim dam da jete pofriško. Late I nešto između noga ili late nešto iz guza?

Oni stali i se zamirali: šta to može bit?! I rekli:

– Daj nam i ono i ono.

Ondak devka jim donese jajca i mleko. Počastila ji, a oni ondak ješte reku:

– Pa ne si nim kazala koliko godine imaš.

Ona jim odgovori:

– Računajte vi. Set i vim treba nešto da tene nam.

Pričao Milan Lukić, Ravnik, r. 1914. g.
Cvjetovi mećave, 1971.

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Kad zagruva

Ovi j dana veliko čudo, za dvi noći zagruvalo do priko kolina. Danas čudo a kadgod je tako bilo priko cile zime, kad zagruva znalo držat do prolića. No ni se čudit jel u selu j malo živi što se tog vrimenta siću. Već treći dan niko ni mako iz kuće. Na dvoru se napravile staze do kujnice priko dvora, šupe i kočaka. Kako se snig razbacio digot ga ima i do trbuva. I bome dosadno, na moju nesriću Marin ošo za taj Minken pa se nema ko sa mnom divanit. I ko uvik taman kako smo užinali čujem kera laje, ulazi faš Joza. Njemu koda ni zagruvalo nit mu zima. Namrgodit još s vrati nas pozdravlja. Ne stižemo mu ni odgovorit a on već divani: »Napolju koda ope leće al ja se ne dam«. Bome faš Jozi brkovi i obrve zalediti. Nudim mu stolac pa ću: »Otkale faše ti. Ko j tebe potiro ka j ovako zagruvalo? Ni vala kaka nevolja?«. »E moj faše fala dragom Bogu nije nevolja već dobro. Slušaj, znaš da mi kum Tuna ima sone, one kicoške za paradu a znaš da još ima i onaj par vranaca što ji na široko ni?«, faš će. Klimljem glavom. Nastavlja: »E sade da kažem zašto sam došo, javio mi kum Tuna da se njegov unuk nakanio upreć vrance u sone pa se provozat po selu i ataru pa i do šume otić. Da se vransi malo istrču. Nema da ga nisam vidio a da ni naspomenio da ti do kraj života dužan što si mu kaj bio siroma pomago što rođeni nisu. Kaže da se niste dugo vidili pa bi mu bilo drago da se sutra zajedno idemo sonama provozat. Pita jel ti paše da potli užine krenemo? Ta vala se neš opirat paš pristat faše?«. Ni mi tribalo dvaput pitat ni ubeđivat. Kako sam reko da mož tako j faš Joza odjurio, silom se čulo njegovo zbogom od brzine. Kako j ošo ja krenio naređivat da mi se klompe pripravu, slama za u klompe nabavi, zokne debele pripravu i debeli cveter. Popršnjak, opaklija i šubara disu to sam zno. Čeljadi nemož spavat. Nikako da svane. Cilu noć sam se privrto, vršio što b rekli. Toliko sam vršio da mi ova moja laktem u rebra par put munila. Nikako sam se i dovuko do užine. Taman užinali kad evo ga faš Joza na vrati. I on zagrnut opaklijom a šubara mu na glavi. Na brzinu se sprimio pa izlazimo. Čeljadi a na sokaku konji crni ko noć upregniti u sone kicoške. Vidi se da se pajtaš Tuna brine i za konje i za sone. Pozdravili se i posmišćali, krenili. Idemo ko strilja. Konji se pušu, dahću, pina im na uste ide, ržu, griva leti. Kočijaš kandžijom pucne a vransi još bržje. Bome pajtaš Tunin unuk zna kajasit, slušu ga Putko i Cura. Letimo po ataru, vransi do kolina u snigu, puta nema al konjima ne smeta. Obišli atar, prišli priko zaleditog dunavca pa se prosicima po šume provozali. Vransi ko dica, raduju se snigu a kasa im kako vidim nikad dosta. Mi se na sona zgurili, skorepili se makar smo se dobro naputali. Triba se dobro držat da ne pospadamo sa sona. Sputem se dogovili da se sutra nađemo kod faš Joze na kivanom vinu makar još toliko zagruvalo. Taman će mrak mi kod kuće. Dok idem unutra škriplje snig ispod klompa. Obrve mi zaledite a ubrazi, nos i usta dobrano smrzniti. Baš je lipo zagruvalo.

U NEKOLIKO SLIKA

Vinkovo u Petrovaradinu

Žmare

U ovoj godini *KuHaRu* imali smo priliku nazočiti *Risarskom disnotoru* na Đurđinu. Tamo je s nama razgovarala **Krista Očanović** iz Đurđina dok smo je gledali kako topi *žmare* (čvarke). Dok je okretala *žmare* da ne zagore, Krista je otpočela otkrivanje svoje tajne koju je godinama učila.

»Uzmete *polu* slanine, ogulite kožicu koju je bitno dobro opaliti vatrom i narežete slaninu na štanglice. Izuzetno je važno da sječeni komadi budu jednaki kako bi se *žmare* jednako topile i samim tim bile gotove u isto vrijeme. Ako komadi nisu jednaki, može se dogoditi da neke *žmare* nisu iznutra redovno istopljene, ostanu prisne iznutra i masne. Možete sjeći u

kocke veličine 4-5 centimetara, svakako će se smanjiti nakon topljenja. Kada započnem proces topljenja, obavezno stavim vode, neki ljudi stavljaju mast od prošle godine. Problem s prošlogodišnjom masti je taj što ona može biti *avaška* (ustajala) ako nije čuvana na odgovarajući način. Na kotao *žmara* salila sam otprilike litru vode, kad se ta voda iscvrči, to mora biti dosta, jer voda isparava čim se mast krene topiti. Vatra na početku treba biti jača, a kada se počne mast dizati gore, možete smanjiti vatru. Kad je više od pola kotla istopljena mast, *žmare* krenu rumeniti, počnem polako odvajati mast van kako ne bi pregorjela. Na ostatak *žmara* koji ostane u kotlu sipam otprilike deci-

litar mlijeka kako bi *žmare* bile rumene. *Žmare* tada postanu lijepe, ukusne, šušlave, nisu iznutra masne. Sam proces topljenja *žmara* traje oko sat i pol do dva sata minimum, ovisno o veličini kotla i količini *žmara* koje se tope. Kada se tope *žmare*, može se u isto vrijeme topiti i salo, samo se ono kasnije dodaje. Kada je topljenje otprilike na pola puta, doda se salo jer se ono istopi za kraće vrijeme. Najbolje je salo topiti posebno, jer je njegova mast mnogo jače bijele boje i prosto ga je lijepo vidjeti. Vremenom po boji prepoznate kada su *žmare* gotove, a evo i jedna tajna: kada otopljena mast izgleda i curi kao čaj, onda sigurno znate da je sve gotovo. Tada procijedite *žmare*, mast odvojite u kačicu, a ja volim na kraju posoliti blago sve *žmare*, da se sol otopi na njima dok su još vruće. Možete ih jesti kao čips, samo nemojte pretjerati», našalila se na kraju Krista Očanović.

Sastojci:

1 *pola* slanine
1 litar vode
1 dl mlijeka
sol

KuHaR tradicijskih jela pripremamo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

5plus

JEDNOM POLISOM pokrijte 5 rizika

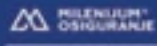

Osigurajte sebe, svoj automobil i putnike u njemu samo jednom polisom

Maksimalan oprez u vožnji, briga o automobilu i ljudima u njemu nekada nisu dovoljni da nas zaštite od nepredviđenih okolnosti poput kvara vozila, loma stakala i prirodnih rizika. Bilo da ste na odmoru ili službenom putovanju, uz polis **Paket 5+ Milenijum osiguranja** nećete morati da brinete zbog okolnosti koje nisu pod Vašom kontrolom.

Ovom polisom osiguravate se od **pet najčešćih rizika** i obezbediti:

1. Osiguranje od loma stakala na putničkom vozilu;
2. Osiguranje putničkog vozila od oštećenja usled prirodnih rizika;
3. Osiguranje lica u putničkom vozilu od posledica nesrećnog slučaja – nezgode;
4. Pomoć na putu;
5. Zamenska vozila.

www.mkos.rs
 011/ 715 23 00

RADIO MARIJA

Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCJE:

NOVI SAD 90,0 MHz

SUBOTICA 90,7 MHz

SOMBOR 95,7 MHz

NIŠ 102,7 MHz

www.radiomarija.rs

@Radio.Marija.Srbije

@radiomarijasrbije

KONTAKT:

Ured: 024/600-099

Program: 024/600-011

SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:

Radio Marija Srbije
Radio Maria play

ILI-ILI

AKCIJA

Priključenje **BESPLATNO**

+ Birate između:

- 6 meseci po **1 dinar** ili
- 12 meseci sa **50% popusta**

AT

**Astra
Telekom**

011 44 22 009

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.